

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

_____ Грінченко Р.В.
(підпис)

“26” листопада 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістр

зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля»
(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою «Економіка та стратегія розвитку підприємства»

на тему: «Зростання обсягу прибутку підприємства: стратегічний аспект» (на прикладі ПАТ «Одескабель»)

Виконавець:

студент факультету ЦЗВФН

Голуб Катерина Віталіївна

(прізвище, ім'я, по батькові) _____ /підпис/

Науковий керівник:

_____ д.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Семенова Валентина Григорівна

(прізвище, ім'я, по батькові) _____ /підпис/

Одеса 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3	
РОЗДІЛ 1. ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ		
1.1. Сутність та функції прибутку підприємства	6	
1.2. Чинники зростання прибутку підприємства.....	12	
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ДИНАМІКА ПРИБУТКУ ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ»		
2.1. Характеристика діяльності ПАТ «Одескабель».....	18	
2.2. Основні техніко-економічні показники діяльності ПАТ «Одескабель».....	23	
2.3. Динаміка прибутку ПАТ «Одескабель».....	40	
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ЗРОСТАННЯ ПРИБУТКУ ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ» В СТРАТЕГІЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ.....		58
ВИСНОВКИ.....	66	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В складних економічних умовах діяльність вітчизняних підприємств націлена на зростання прибутковості з метою забезпечення виживання підприємства в стратегічній перспективі. Прибуток підприємства, виступаючи одним із основних показників результативності діяльності є також джерелом забезпечення розширеного виробництва, впровадження нових видів устаткування, інноваційних технологій та підвищення якості продукції.

Також прибуток є важливим джерелом забезпечення матеріальної основи для формування мотиваційного механізму заохочення ефективної праці співробітників підприємства, виплати дивідендів та впровадження сучасних механізмів стимулювання. В складні кризові періоди прибуток підприємства виступає практично єдиним джерелом для реалізації необхідних інноваційно-інвестиційних проєктів та проєктів з диверсифікації виробництва.

Зростання прибутку підприємства є важливим критерієм для забезпечення підприємству конкурентних переваг, залучення інвестиційних коштів, створення іміджевих характеристик та зростання ринкової вартості підприємства.

Підприємство, яке працює прибутково може реалізувати наступні напрямки свого розвитку:

- забезпечити своєчасність матеріально-технічного переоснащення виробничих та забезпечувальних процесів;
- впроваджувати новітні ресурсозберігаючі технології;
- започаткувати проєкти з освоєння та випуску нових інноваційних видів продукції;
- проводити ретельні маркетингові дослідження щодо ринку збуту та позицій конкурентів тощо;
- інвестувати кошти в прибуткові проєкти в стратегічній

перспективі.

Прибуток підприємств є основним джерелом наповнення місцевих, регіональних та державного бюджетів. Прибуткова діяльність бюджетоутворюючих підприємств є основою забезпечення соціального захисту населення, зміцнення обороноздатності держави, розвитку державних програм.

Метою роботи є дослідження стратегічних напрямів зростання обсягу прибутку ПАТ «Одескабель».

Основними завданнями кваліфікаційної роботи є:

- дослідження економічної природи категорії «прибуток підприємства» з використанням теоретичних підходів різних вчених щодо визначення цієї економічної категорії;
- визначення чинників, що впливають на зміну прибутку в стратегічній перспективі;
- розгляд основних техніко-економічних характеристик діяльності об'єкта дослідження та його конкурентного становища;
- аналіз показників прибутку ПАТ «Одескабель» в динаміці останніх років;
- визначення основних тенденцій у зміні показників прибутку підприємства та причин, що є джерелом таких змін;
- аналіз факторів зміни прибутку на основі економіко-математичної моделі;
- розробка рекомендацій та обґрунтування заходів збільшення обсягу прибутку ПАТ «Одескабель».

Об'єктом дослідження в роботі є діяльність ПАТ «Одескабель», який є лідером серед вітчизняних виробників кабельно-провідникової продукції.

Предметом дослідження роботи є основні показники діяльності підприємства та чинники зростання обсягу прибутку досліджуваного підприємства.

Методи дослідження. В роботі використовувались такі методи дослідження:

- метод узагальнення теоретичних аспектів – для з'ясування економічної природи прибутку підприємства, факторів збільшення його обсягів;
- метод статистичного спостереження – для аналізування основних техніко-економічних показників функціонування підприємства;
- графічний метод – для візуалізації та ілюстрації розрахункових результатів та схематичного відображення теоретичних і практичних аспектів кваліфікаційної роботи;
- метод наукової абстракції та прогнозування – для формування пропозицій та заходів спрямованих на збільшення обсягів прибутку підприємства.

Інформаційна база. До джерел інформації даної кваліфікаційної роботи відносяться теоретичні праці, монографії, підручники щодо сутності прибутку підприємства та стратегічних перспектив його зростання. Були використані матеріали науково-практичних конференцій, наукові статті вітчизняних та іноземних вчених, вітчизняні законодавчі та нормативні акти,

Практичне значення результатів дослідження полягає у тому, що зроблені висновки щодо тенденцій зміни основних показників функціонування досліджуваного підприємства та рекомендації з підвищення обсягу прибутку можуть бути використані для підвищення ефективності діяльності ПАТ «Одескабель».

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (51 найменування). Загальний обсяг кваліфікаційної роботи магістра становить 73 сторінки комп'ютерного тексту, містить 20 таблиць та 28 рисунків.

РОЗДІЛ 1. ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ

1.1. Сутність та функції прибутку підприємства

Прибуток є важливим критеріальним показником діяльності підприємства, основою забезпечення конкурентних переваг на ринках, джерелом інноваційно-інвестиційного розвитку та стратегічних перспектив.

Прибутку підприємства як економічній категорії присвячено багато досліджень вітчизняних та економічних науковців, що досліджували різноманітні аспекти цього економічного поняття.

Серед дослідників теоретичної сутності категорії «прибуток» можна відмітити наукові роботи І.О. Бланка, І.І. Бершадської, Н.М. Богацької, Ю.А. Гайбури, О.О. Гетьмана, В.В. Джеджули, І.Ю. Єпіфанової, М.М. Кузьменко, О.А. Кричевської [1-7] та ін.

Теоретико-методичні питання щодо методів визначення різних видів прибутку підприємства та напрямки його зростання розглянуті в роботах Л.С. Гаватюк, Є.О. Даровського, Н.В. Дармограй, О.В. Добровольської, Л.М. Духновської, П.Д., Каминського, К.Ю. Корсунова, О.Р. Мардуса, О.В. Мелень, А.В. Мурашко, С.Є. Николишина, В.С. Павлової, І.О. Павлюка, М.М. Павлишенко, Т.В. Романової, І.О. Павлюка [8-21] та ін.

Законодавство України (п. 1 ст. 142 Господарського Кодексу України) прибуток визначається як показник фінансових результатів суб'єкта господарювання господарської діяльності та є різницею між сумою валового доходу суб'єкта господарювання за певний період та сумою валових витрат і сумою амортизаційних відрахувань [22].

О.О. Гетьман та В.М. Шаповал вважають, що прибуток можна ототожнювати з реалізованою вартістю, що має грошову форму [23, с. 457].

Г.Г. Кірейцев ототожнює прибуток із прибутком від реалізації та зазначає, що важливою місією фінансового менеджменту на підприємстві є орієнтація на зростання даного виду прибутку [24, с. 151].

С.М. Онисько, П.М. Марич підкреслюють, що прибуток підприємства є сукупним результатом його різних видів діяльності: виробничої, комерційної, науково-дослідної та ін. [25, с. 103].

Інші дослідники зазначають, що категорії «прибуток» і «капітал» мають безпосередній взаємозв'язок, капітал є важливим виробничим чинником, який відображає вартість усього капіталу підприємства [26, с.25].

Прибуток як економічну категорію також розглядають як сукупність фінансових відносин на підприємстві при реалізації різних аспектів діяльності (операційний, фінансовий, інвестиційний напрямок діяльності) та акумуляції результатів від цих напрямів у вигляді сукупного прибутку [27, с. 97–98].

Л.І. Шваб також розглядає прибуток у якості узагальнюючого фінансового показника ефективності діяльності, це результативний показник і частина виручки після вирахування усіх витрат підприємства, пов'язаних з його виробничою та комерційною діяльністю [28, с. 483].

Подібну думку висловлює В.М. Шелудько, який висловлює думку, що прибуток є результатом ефективного фінансового менеджменту на підприємстві [29, с. 113].

Інший аспект такої важливої категорії як прибуток відмічає О.С. Філімоненков, який ототожнює прибуток з частиною доданої вартості та є однією з форм частини чистого доходу [30, с. 211].

Розглянуті визначення доповнюють один одного та дозволяють зрозуміти, що така складна економічна категорія як прибуток досі не отримала вичерпного визначення і знаходиться у сфері наукових інтересів багатьох дослідників.

Подальшим напрямком нашого дослідження економічної природи прибутку підприємства є розгляд видів прибутку (рис. 1.1).

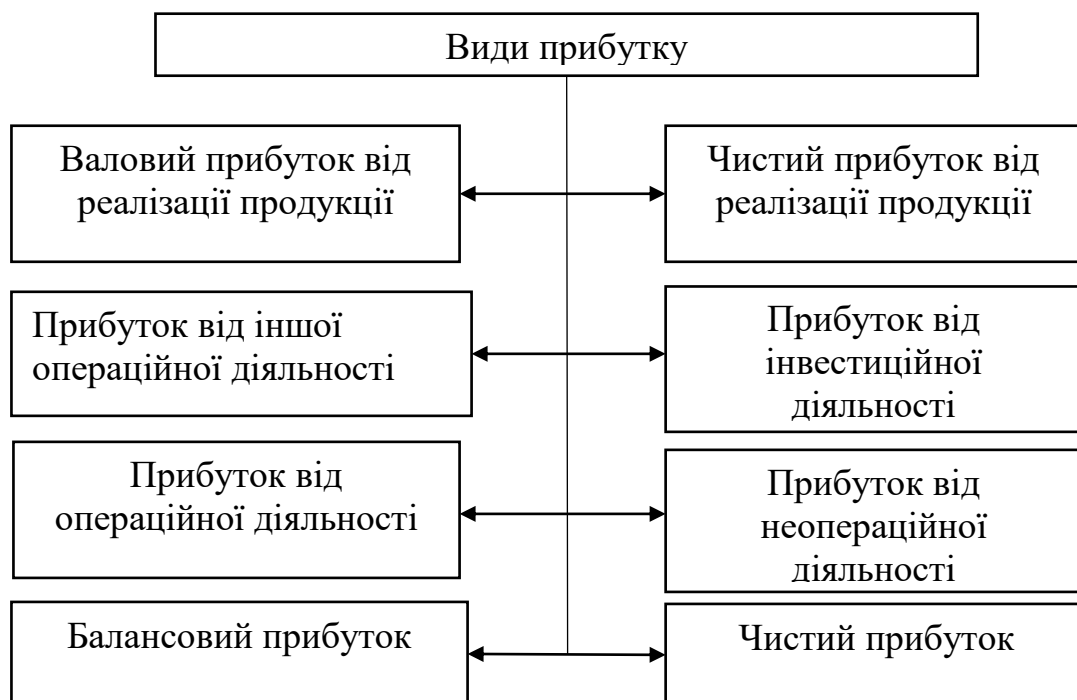

Рис. 1.1. Види прибутку [31,с. 432].

Валовий прибуток від реалізації продукції підприємства відображається у Ф2 статистичної звітності та визначається як різниця між чистим доходом від реалізації продукції підприємства та собівартістю продукції (Ф2).

Чистий прибуток від реалізації продукції є різницею між чистим доходом від реалізації продукції підприємства та повною собівартістю продукції (собівартість продукції + адміністративні витрати + витрати на збут).

Прибуток від іншої операційної діяльності визначається як різниця між іншими операційними доходами та іншими операційними витратами.

Прибуток від операційної діяльності – це сума прибутків від реалізації продукції та прибутку від іншої операційної діяльності.

Прибуток від інвестиційної діяльності визначається як різниця між інвестиційними доходами та інвестиційними витратами.

Прибуток від неопераційної діяльності визначається як різниця між іншими неопераційними доходами та іншими неопераційними витратами.

Балансовий прибуток – алгебраїчна сума усіх видів прибутку підприємства до оподаткування.

Чистий прибуток визначається як різниця між фінансовим результатом до оподаткування і витратами (доходом) з податку на прибуток [31].

Основні риси прибутку та його роль в ринковій економіці відображені на рис. 1.2.

Рис.1.2. Роль прибутку підприємства в ринковій економіці [19].

Жадько К.С. та Котенко В.С. крім розглянутих вище видів прибутку виділяють наступну класифікацію видів прибутку за такими ознаками:

- в залежності від сфери діяльності;
- в залежності від етапів та алгоритму визначення;
- в залежності від методики оцінювання;
- в залежності від цілей визначення тощо [32].

Визначення функцій прибутку та їх значення для підприємства є важливим етапом дослідження його економічної природи (рис. 1.3).

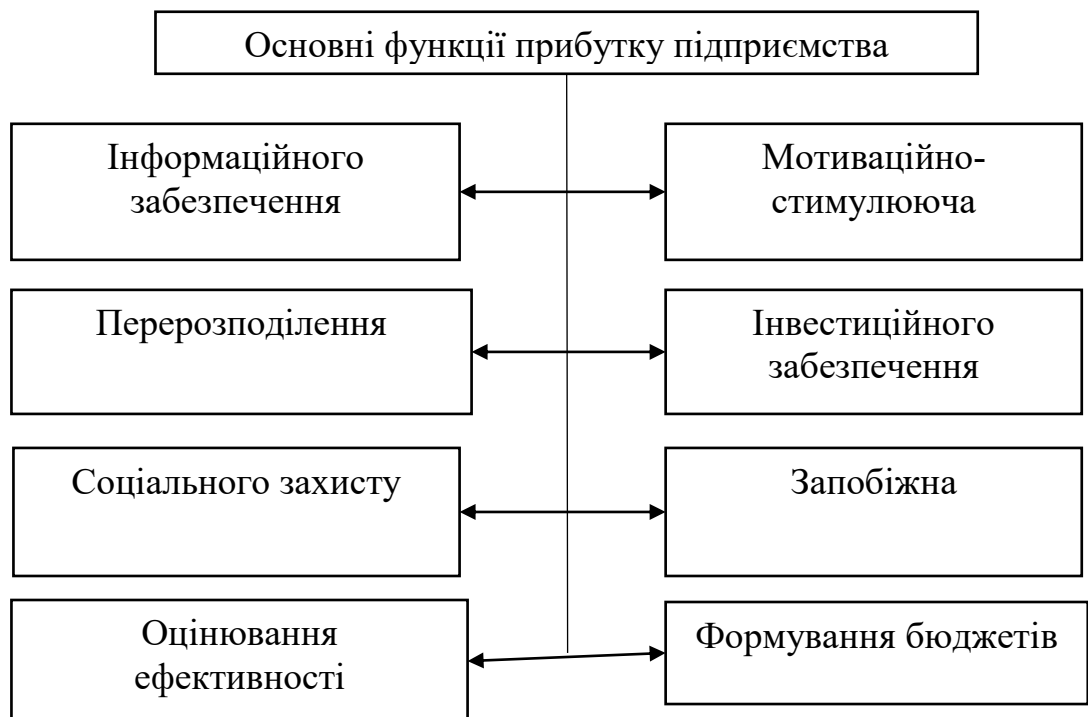

Рис. 1.3. Основні функції прибутку підприємства [33,с. 19; 34].

Функція інформаційного забезпечення прибутку передбачає, що прибутковість діяльності підприємства є важливим інформаційним чинником та сигналом для усіх зацікавлених контрагентів про успішність діяльності того чи іншого підприємства: для постачальників ресурсів, споживачів на ринках збуту, потенційних інвесторів, кредитних та банківських установ, фіскальних органів, місцевих органів влади та інших.

Мотиваційно-стимулююча функція прибутку передбачає, що прибуток може стати джерелом забезпечення дивідендних виплат підприємства, формування сучасних систем стимулювання працівників та стимулом для подальшої диверсифікації діяльності та інвестування в прибуткові напрями діяльності.

Функція перерозподілення передбачає, що прибуток виступає критерієм ефективності різних сфер та галузей економіки та спонукає підприємницькі структури до переливу капіталу (інвестицій в перспективні сфери).

Функція інвестиційного забезпечення проявляється у тому, що саме прибуток є для більшості підприємств чи не єдиним джерелом розширеного виробництва, диверсифікації діяльності, оновлення матеріально-технічної бази виробництва, фінансування інноваційних проєктів [33, с. 97].

Функція соціального захисту передбачає, що саме завдяки прибутку підприємств можливо формувати місцеві, регіональні та державний бюджети. Бюджети державного сектору економіки є сукупністю коштів для реалізації різноманітних соціальних програм із захисту населення, забезпечення належного фінансування освітніх та медичних програм тощо.

Функція оцінювання ефективності діяльності передбачає, що прибуток підприємства є свідченням ефективності як системи управління так і виробничих процесів, підвищення конкурентоспроможності на ринках збуту, збереження фінансової стійкості і стабільності підприємства [33, с. 99].

Запобіжна функція передбачає, що завдяки накопиченню прибутку у різних страхових фондах, підприємство має певні фінансові кошти для запобігання збитковості та банкрутства підприємства.

Функція формування бюджетів передбачає, що саме прибутки суб'єктів підприємницької діяльності є основою для формування бюджетів для забезпечення розвитку громад, місцевих органів самоврядування, держави.

Прибуток, який залишається у розпорядження підприємства, розподіляється за наступними цільовими фондами:

- Фонд розвитку та удосконалення виробничих процесів;
- Фонд соціального забезпечення працівників підприємства;
- Фонд матеріального стимулювання та заохочення;
- Фонд інвестування ;
- Резервний (страховий) фонд;
- Фонд забезпечення різних потреб [35].

1.2. Чинники зростання прибутку підприємства

Важливого значення для подальшого дослідження має виявлення резервів зростання прибутку в сучасних умовах господарювання.

На рис. 1.4 відображені основні резерви підвищення прибутку на підприємстві.

Рис. 1.4. Резерви підвищення прибутку [36].

Для забезпечення ефективного управління прибутком підприємства в стратегічній перспективі необхідно формувати дієву систему управління, що включає різні елементи, зокрема, передбачає дотримання етапів управління прибутком (рис. 1.5).

Рис. 1.5. Етапи управління прибутком підприємства [37-38].

Важливого значення набуває дотримання принципів ефективного управління прибутком підприємства (рис. 1.6).

Рис. 1.6. Основні принципи управління прибутком підприємства [39-41].

Також важливе значення для зростання обсягу прибутку підприємства має визначення чинників впливу на зміну прибутку.

Науковці зазначають, що перед усім, на прибуток підприємства здійснюють вплив так звані «чинники першого рівня співвідпорядкованості», які мають безпосереднє відношення до формування прибутку від реалізації продукції (рис.1.7).

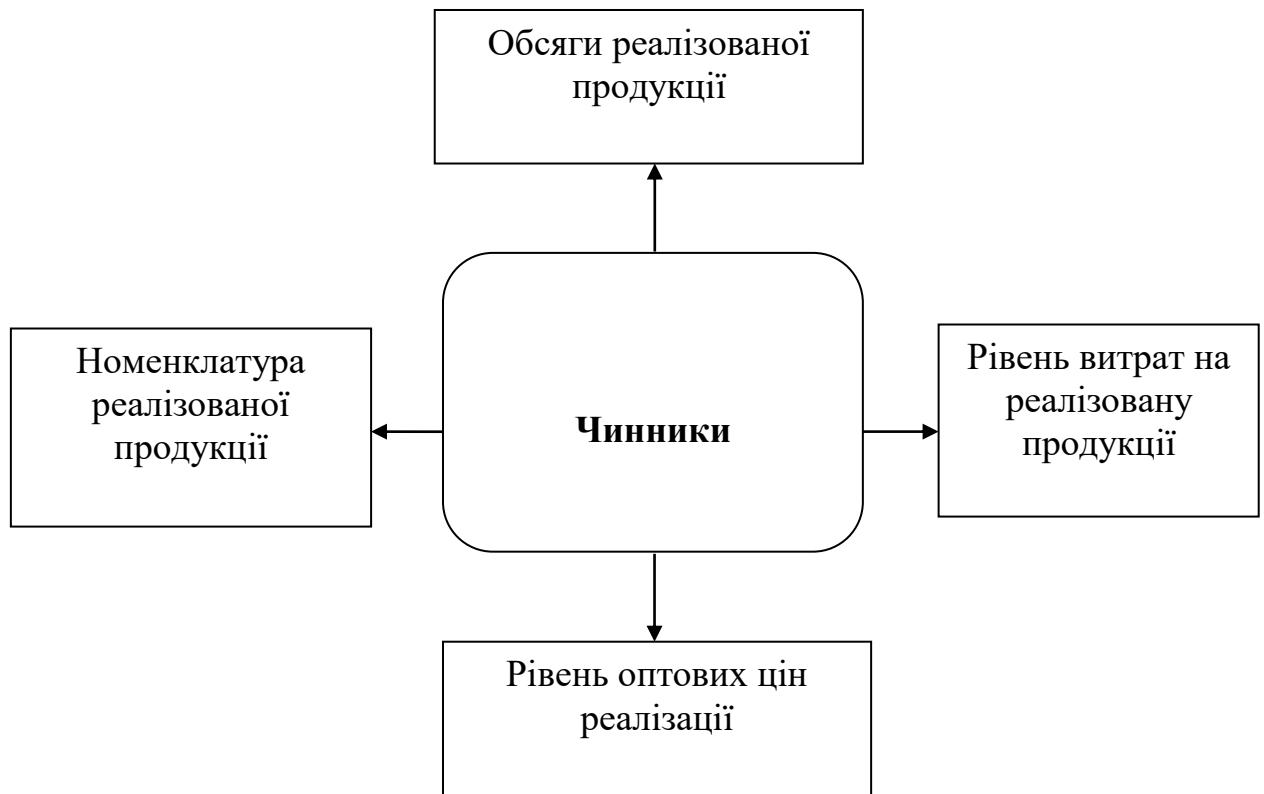

Рис.1.7. Чинники впливу на прибуток [42-44].

Особливого значення для зростання прибутку підприємства набуває зниження собівартості продукції, скорочення паливно-енергетичних витрат підприємства, економія витрат на сировину та матеріали, застосування дешевих видів матеріалів, впровадження механізації та автоматизації виробничих процесів.

Дослідники виділяють дві основні групи чинників впливу на зміну обсягу прибутку. Перша група представлена основними чинниками, які безпосередньо впливають на виробничі процеси підприємства (рис. 1.8).

Рис.1.8. Основні чинники впливу на зміну прибутку підприємства.

Друга група чинників представлена взаємозалежними чинниками, які мають опосередкований вплив на зміну прибутку підприємства (рис. 1.9).

Рис. 1.9. Взаємозалежні чинники прибутку [38, с.209].

На рис. 1.10 представлені зовнішні та внутрішні чинники впливу на прибуток підприємства.

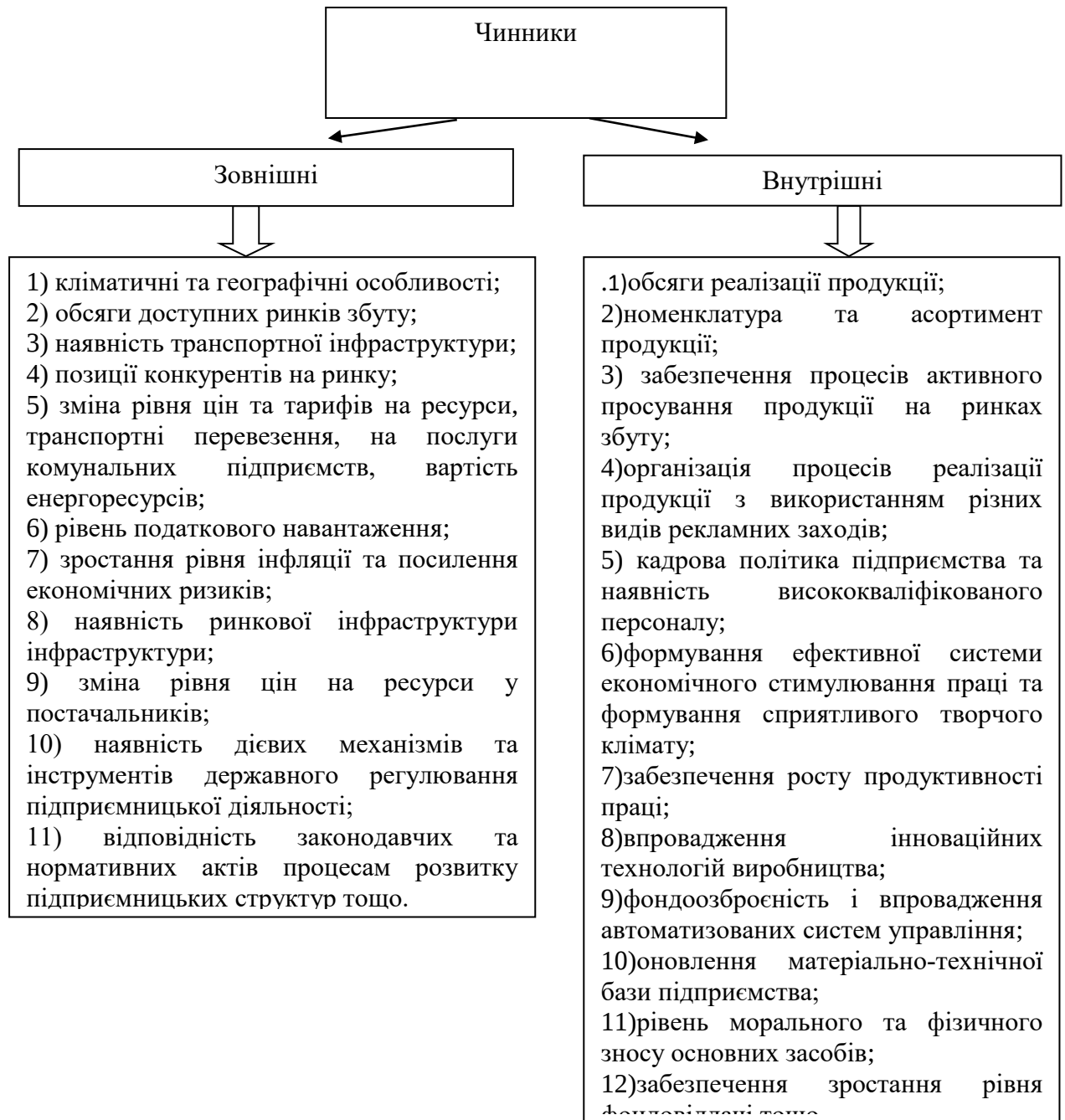

Рис. 1.10. Зовнішні та внутрішні чинники прибутку підприємства [39, с. 83; 40; 41; 42; 43; 44, с. 300; 45-50].

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ДИНАМІКА ПРИБУТКУ ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ»

2.1. Характеристика діяльності ПАТ «Одескабель»

Завод «Одескабель» був заснований в 1949 році в м. Одеса.

З початку свого заснування та подальшого розвитку зазначене підприємство зайняло лідируючі позиції в Україні серед виробників кабельно-провідникової продукції. Також підприємство має стійкі конкурентні переваги на ринках країн Східної Європи.

Тривалий час ПАТ «Одескабель» спеціалізувався на виробництві телекомунікаційних кабелів. Однак, з розвитком новітніх технологій та потреб ринку, Одеський кабельний завод освоїв також і інші затребувані види кабельно-провідникової продукції. До них, зокрема, відносяться:

- мідні кабелі для зв'язку;
- волоконно-оптичних кабелі;
- радіочастотні кабелі;
- LAN-кабелі (цифрові);
- силові кабелі різного призначення;
- проводи різних розмірів та призначення.

Постійно проводячи дослідження та моніторинг ринку кабельно-провідникової продукції, ПАТ «Одескабель» продовжує освоювати нові види продукції, нові технологічні напрямки і зміцнює свої лідируючі позиції на висококонкурентних ринках.

Серед нових видів продукції підприємства варто зазначити виробництво нових видів нагрівальних кабелів, які забезпечують систему «тепла підлога», та виробництво кабелів для сонячних електростанцій.

Номенклатура підприємства включає сьогодні більше 10000 маркорозмірів.

Конкурентними перевагами ПАТ «Одескабель» протягом усього періоду свого функціонування є випуск високоякісної продукції та помірний рівень цін на різні її види.

Для забезпечення продукції та технологічним процесам підприємства високим міжнародними стандартам в ПАТ «Одескабель» розроблена і впроваджена інтегрована система менеджменту, яка включає такі різновиди системи:

- система менеджменту якості відповідно до ДСТУ ISO 9001:2009 (ISO 9001: 2015);
- система екологічного управління відповідно до ДСТУ ISO 14001: 2015;
- система управління безпекою та гігієною праці відповідно до ДСТУ OHSAS 18001:2010.

Для забезпечення функціонування зазначених систем менеджменту ПАТ «Одескабель» пройшло незалежну міжнародну сертифікацію уповноваженими міжнародними та вітчизняними акредитованими органами і отримало відповідні сертифікати. Ці сертифікати свідчать про те, що підприємство дотримується вимог, прописаних відповідними стандартами та постійно удосконалює управлінські та виробничі процеси для забезпечення результативності своєї діяльності та підвищення конкурентоспроможності.

Важливого значення для успішного функціонування будь-якого виробничого підприємства є формування тривалих плідних зв'язків зі своїми партнерами (постачальниками та споживачами).

До основних споживачів продукції ПАТ «Одескабель» є різномінітні компанії, які працюють у сферах телекомунікацій, енергетики, будівництва, машинобудування, гірничодобувної галузі та інших.

Серед вітчизняних споживачів продукції варто виділити:

- оператори зв'язку («Укртелеком», «Vodafone», «Київстар», «Lifecell», «Інтертелеком»);
- група компаній «Вега»;
- вітчизняні атомні електростанції;
- «Укрзалізниця»;
- «Укренерго»;
- «Укртранснафта», «Укртатнафта», «Нафтогаз»;
- «Криворіжсталь» та ін.

З метою розширення внутрішнього ринку збуту продукції, в 6 містах України відкрито мережу представництв заводу ПАТ «Одескабель».

Підприємство активно освоює міжнародні ринки збуту. Протягом останніх років експорт підприємства складає близько 30 % від загального обсягу реалізації. Продукція ПАТ «Одескабель» експортується в Німеччину, Італію, Іспанію, Чехію, Словаччину, Польщу та інші країни Центральної та Східної Європи, що дозволяє підприємству бути успішним та конкурентоспроможним підприємства на міжнародних ринках і будувати стратегічні плани щодо подальшого розвитку міжнародної співпраці. Також підприємство розглядає проекти щодо відкриття своїх філій в країнах ЄС.

Активну участь протягом останніх десятиліть ПАТ «Одескабель» приймає у будівництві та реконструкції вітчизняних різноманітних об'єктів. Проектів, в яких використовувались вироби кабельно-провідникової продукції досліджуваного підприємства за останні роки є декілька сотень одиниць, які належать до різних галузей та сфер економіки України.

До них, зокрема, відносяться:

ДТЕК — найбільший приватний енергетичний холдинг України.

ЄВРАЗ Україна – дочірня компанія Evraz plc (Evraz, Evraz Group) — міжнародна вертикально-інтегрована металургійна і гірничодобувна компанія.

Запорізький титано-магнієвий комбінат

АрселорМіттал Кривий Ріг (Криворіжсталь) — металургійний комбінат, найбільше металургійне підприємство України.

«Євроформат» – група компаній, яка спеціалізується на виробництві продукції та наданні послуг для житлового та комерційного будівництва.

ПАТ «Одескабель» підтримує тісні зв'язки з іншими виробниками кабельно-провідникової продукції як вітчизняними, так і на міжнародному рівні. Підприємство входить до основних об'єднань виробників кабельно-провідникової продукції:

- Українська Асоціація «Укрелектрокабель»;
- Міжнародна Федерація виробників кабелю (ICF).

Підприємства, що входять до складу зазначених асоціацій здійснюють обмін новітніми технологіями, приймають участь у спеціалізованих виставках, є учасниками конференцій, круглих столів та інших спільних заходів.

Участь у подібних об'єднаннях дає можливість їх учасникам вчасно отримувати необхідну інформацію про інноваційні зміни в технологіях виробництва, про інтелектуальні продукти, що з'являються у сфері діяльності, моніторити тенденції до змін світового ринку кабельно-провідникової продукції.

Публічне акціонерне товариство «Одеський кабельний завод» «Одескабель» протягом багатьох років робить акцент на якості продукції, що випускається, і конкурентних цінах, модернізації та розширенні виробництва, висококваліфікованих кадрах та організації управління відповідно до світових стандартів. Такий вектор розвитку компанії дозволяє заводу за правом бути лідером не тільки в своїй галузі, а й одним із зразкових підприємств всієї країни.

2.2. Основні техніко-економічні показники діяльності ПАТ «Одескабель»

Ціла низка показників застосовується для характеристики техніко-економічної діяльності підприємства. Усі вони допомагають проаналізувати різноманітні аспекти діяльності досліджуваного підприємства.

Серед основних техніко-економічних показників важливе значення відводиться показникам використання виробничих фондів підприємства.

У таблиці 2.1 відображені в динаміці останніх років показники структури основних виробничих фондів підприємства.

Таблиця 2.1

Структура основних виробничих фондів ПАТ «Одескабель»
в 2021-2023 рр., %

Показники	2021	2022	2023
1.Земельні ділянки	2,0	1,9	1,7
2.Будинки, споруди та передавальні пристрої	33,0	33,2	32,9
3.Машини та обладнання	36,3	36,7	36,9
4.Транспортні засоби	22,7	22,9	23,3
5. Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	3,7	4,1	4,0
6.Інші основні засоби	1,3	0,4	0,5
7.Малоцінні необоротні матеріальні активи	1,0	0,8	0,7
Всього:	100,0	100,0	100,0

Аналіз показників, що представлені у таблиці 2.1 дозволяє зробити наступні висновки:

- Найбільшу частку в структурі основних виробничих фондів ПАТ «Одескабель» протягом усього досліджуваного періоду займають «машини та обладнання» і спостерігаємо незначну тенденцію до збільшення їх частки в динаміці років (з 36,3 % в 2021 році до 36,9 % в 2023 році).

- Значну частку в структурі основних виробничих фондів ПАТ «Одескабель» протягом усього досліджуваного періоду займають також «Будинки, споруди та передавальні пристрої» і спостерігаємо незначну тенденцію до зменшення їх частки в динаміці років (з 33,0 % в 2021 році до 32,9 % в 2023 році).

- Категорія основних фондів «транспортні засоби» також має значну питому вагу в структурі досліджуваного підприємства: 22,7 % у 2021 році, 22,9 % у 2022 році та 23,3 % у 2023 році.

- За категорією основних виробничих фондів «Інструменти, прилади, інвентар (меблі)» спостерігаємо також незначне зростання їх питомої ваги в динаміці останніх років: 3,7 % в 2021 році, 4,1 у 2022 році та 4,0 % в 2023 році.

- Тенденцію до зниження такі категорії основних фондів: земельні ділянки (зменшення відбувається з 2,0 % в 2021 році до 1,7 % в 2023 році); інші основні засоби (зменшення відбувається з 1,3 % в 2021 році до 0,5 % в 2023 році); малоцінні необоротні матеріальні активи (зменшення відбувається з 1,0 % в 2021 році до 0,7 % в 2023 році).

- Загальний висновок: в структурі основних виробничих фондів ПАТ «Одескабель» переважають елементи активної частини основних фондів (машини та обладнання, транспортні засоби). Проте значну частку мають і елементи пасивної частини основних фондів «Будинки, споруди та передавальні пристрої». Підприємству необхідно зосередитись на оновленні виробничого парку устаткування.

Різноманітні показники ефективності використання основних виробничих фондів досліджуваного представлені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Показники ефективності використання основних фондів

ПАТ «Одескабель»

Показники	2021	2022	2023	Темп приросту 2023 до 2021, в %
Обсяг реалізованої продукції, тис. грн.	2072142	1 560 833	1 817 076	-12,31
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	481660,5	455 530	438 720	-8,92
Середньооблікова чисельність працівників, чол.	986	943	795	-19,37
Фондовіддача, грн.	4,30	3,43	4,14	-3,68
Фондомісткість, грн.	0,233	0,292	0,242	3,67
Фондоозброєність, тис. грн.	488,50	483,06	551,85	12,97

Аналіз показників, які наведені в таблиці 2.2 дозволяє зробити такі висновки:

Разом із зниженням обсягів реалізації продукції спостерігаємо зниження протягом усього періоду дослідження (2021–2023рр.) також і показника середньорічної вартості основних виробничих фондів (з 481660,5 тис. грн. у 2021 році до 438720 тис. грн. у 2023 році) та середньооблікової чисельності промислового персоналу підприємства (з 986 осіб у 2021 році до 795 осіб у 2023 році).

Позитивні тенденції до зростання протягом періоду дослідження спостерігаємо за такими показниками як фондомісткість (з 0,233 грн. у 2021

році до 0,242 грн. у 2023 році) та фондоозброєність (з 488,50 тис. грн. у 2021 році до 551,85 тис. грн. у 2023 році).

На рис. 2.1 можна наочно побачити тенденцію до зміни фондомісткості на підприємстві.

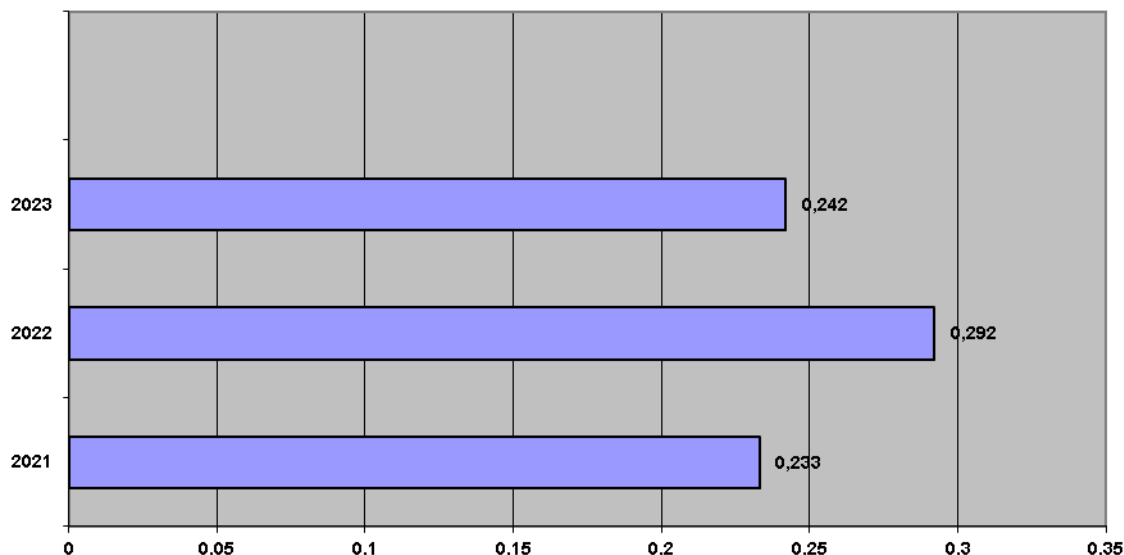

Рис. 2.1. Динаміка фондомісткості в ПАТ «Одескабель».

На рис. 2.2 можна наочно побачити тенденцію до зміни фондоозброєності на підприємстві.

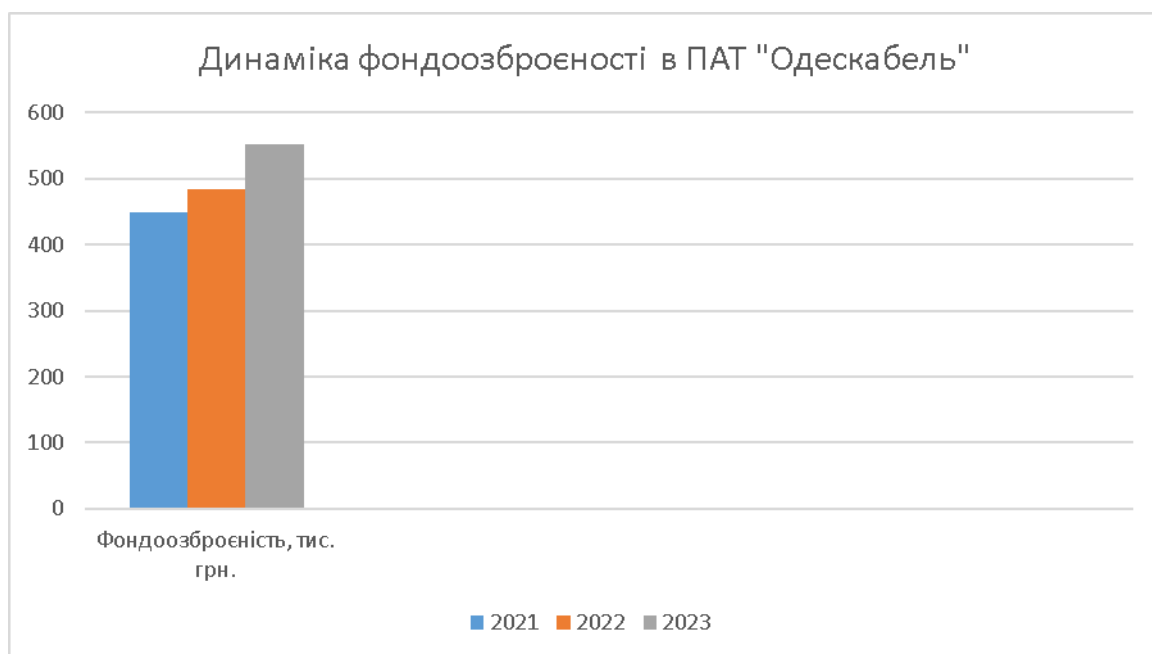

Рис. 2.2. Динаміка фондоозброєності в ПАТ «Одескабель».

Разом з тим спостерігаємо тенденцію до зниження показника фондівіддачі на підприємстві (з 4,30 грн. у 2021 році до 4,14 грн. у 2023 році). Така негативна тенденція є наслідком зниження обсягів реалізації продукції ПАТ «Одескабель» та зниженням ефективності використання активної частини основних виробничих фондів протягом останніх років.

Підприємству необхідно розробити заходи, спрямовані на підвищення ефективності використання активної частини основних виробничих фондів, підвищити рівень завантаження виробничих потужностей. Ці заходи напряду пов'язані із необхідністю розширення номенклатури та асортименту продукції, просування на ринок високорентабельних її видів.

На рис. 2.3 можна наочно побачити тенденцію до зміни фондівіддачі на підприємстві.

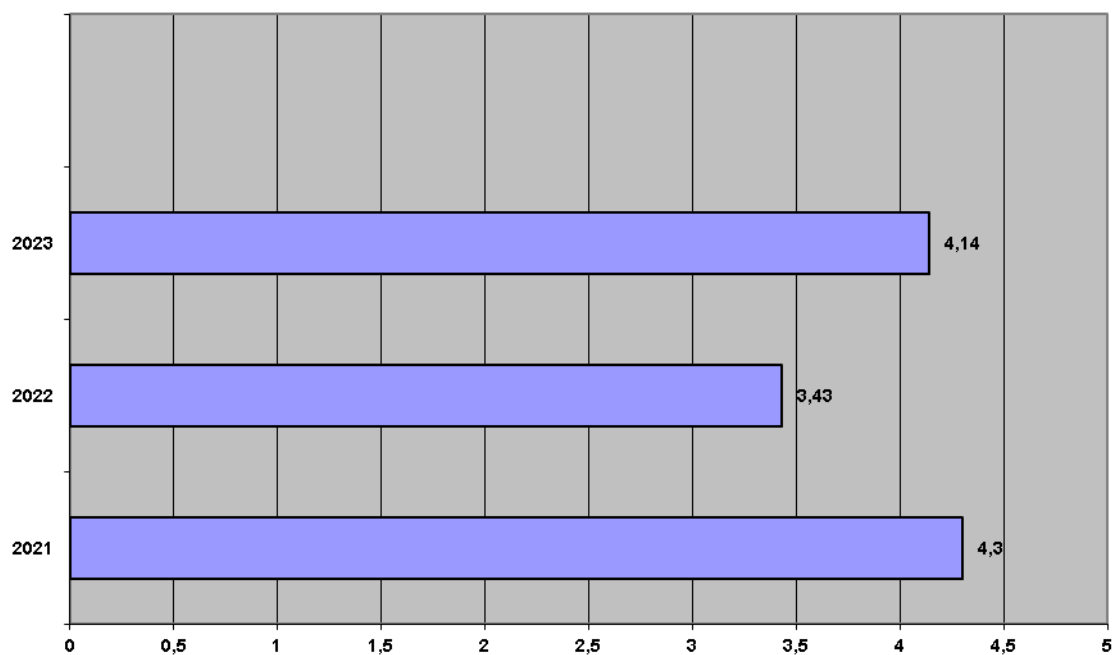

Рис. 2.3. Динаміка фондівіддачі в ПАТ «Одескабель».

На наступному етапі дослідження діяльності ПАТ «Одескабель» проведемо аналіз собівартості продукції та витрат на операційну діяльність підприємства. Для цього необхідно зробити аналіз показників, що відображені у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Динаміка собівартості реалізованої продукції ПАТ «Одескабель»

Показники	2021	2022	2023	Темп приросту 2023 до 2021, в %
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	1723220	1 234 091	1 518 638	-11,87
Адміністративні витрати, тис. грн.	134323	134 683	140 147	4,34
Витрати на збут, тис. грн.	101362	71 433	101 747	0,38
Повна собівартість продукції, тис. грн.	1958905	1 440 207	1 760 532	-10,13
Обсяг реалізованої продукції	2072142	1 560 833	1 817 076	-12,31
Витрати на 1 грн. реалізованої продукції	0,95	0,92	0,97	2,11

Аналіз собівартості, що проведений за показниками, які представлені в таблиці 2.4 дозволяє нам зробити наступні висновки:

- Існує тенденція до зниження показника собівартості реалізованої продукції протягом періоду спостереження: з 1723220 тис. грн. в 2021 році до 1 518 638 тис. грн. в 2023 році (в цілому на 11,87 %);
- Водночас спостерігаємо зростання адміністративних витрат: з 134323 тис. грн. в 2021 році до 140 147 тис. грн. в 2023 році (в цілому на 4,34 %);
- Витрати на збут дещо зростають за досліджуваний період: з 101362 тис. грн. в 2021 році до 101 747 тис. грн. в 2023 році (в цілому на 0,38%);

- Такі неоднозначні тенденції призвели до значного зниження повної собівартості продукції в ПАТ «Одескабель»: з 1958905 тис. грн. в 2021 році до 1 760 532 тис. грн. в 2023 році (в цілому на 10,13 %);

- В цілому спостерігається перевищення темпів зниження обсягу реалізованої продукції у 2023 р. (-12,31 %) над темпами зниження повної собівартості продукції (-10,13 %), що призвело до збільшення витрат на 1 грн. реалізованої продукції у 2023 році у порівнянні з показником у 2021 році на 2,11 %.

На рис. 2.4 можна спостерігати наочно тенденцію до зміни обсягу реалізованої продукції та повної собівартості реалізованої продукції.

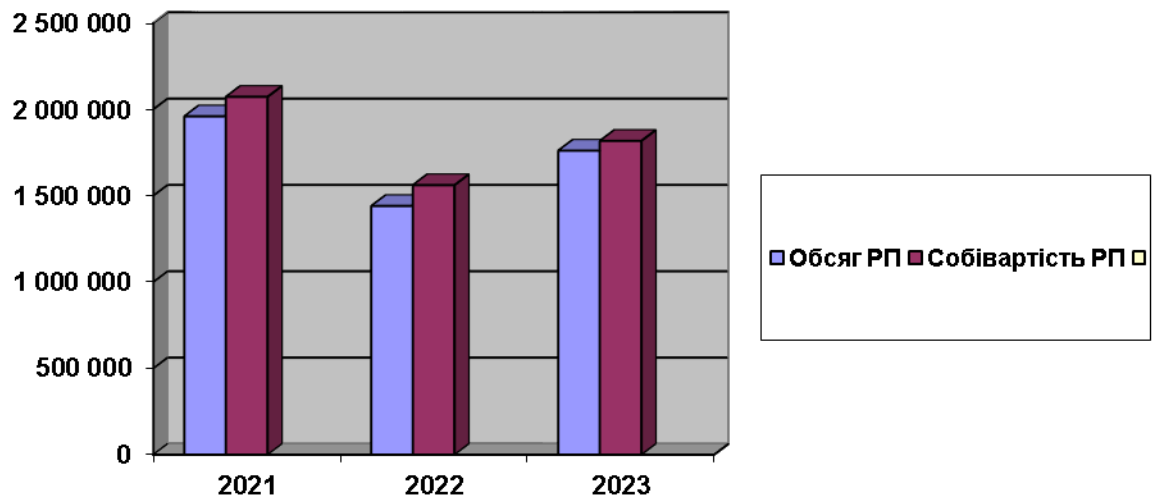

Рис. 2.4. Динаміка обсягу реалізованої продукції та повної собівартості реалізованої продукції в ПАТ «Одескабель».

На рис. 2.5 можна спостерігати наочно тенденцію до зміни адміністративних витрат в ПАТ «Одескабель».

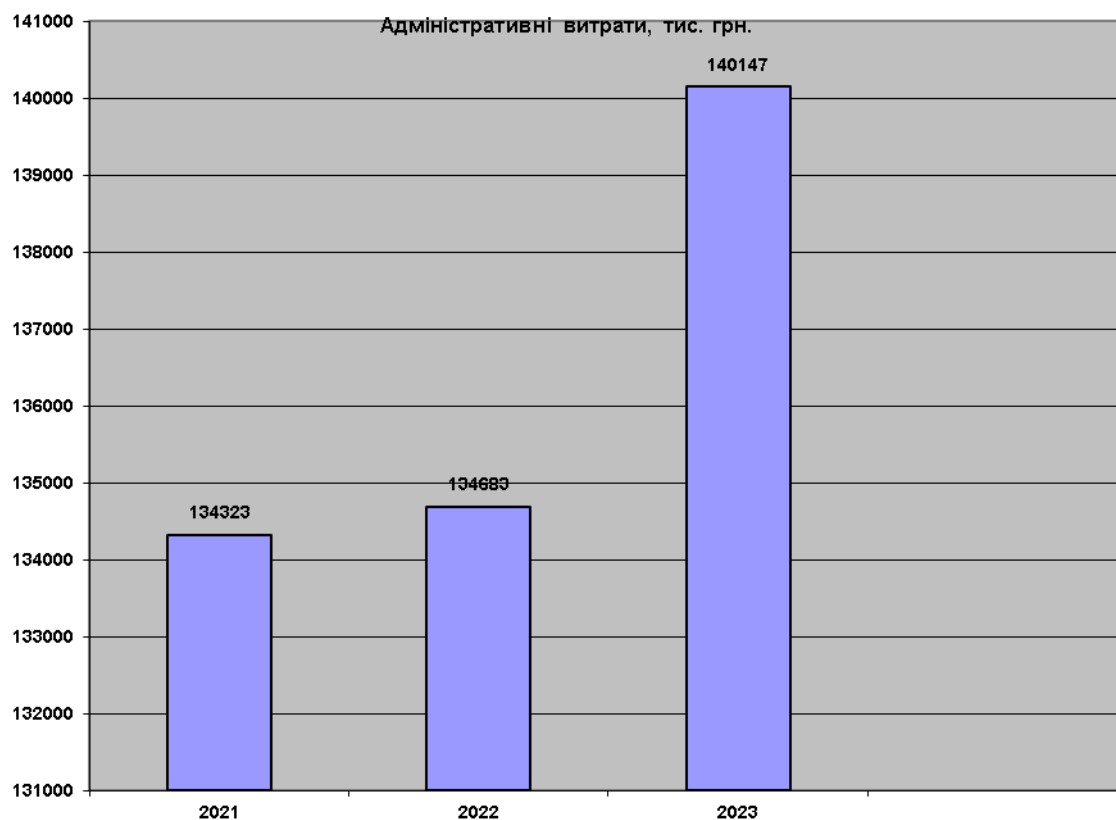

Рис. 2.5. Динаміка адміністративних витрат в ПАТ «Одескабель».

На рис. 2.6 можна спостерігати наочно тенденцію до зміни витрат на збут в ПАТ «Одескабель».

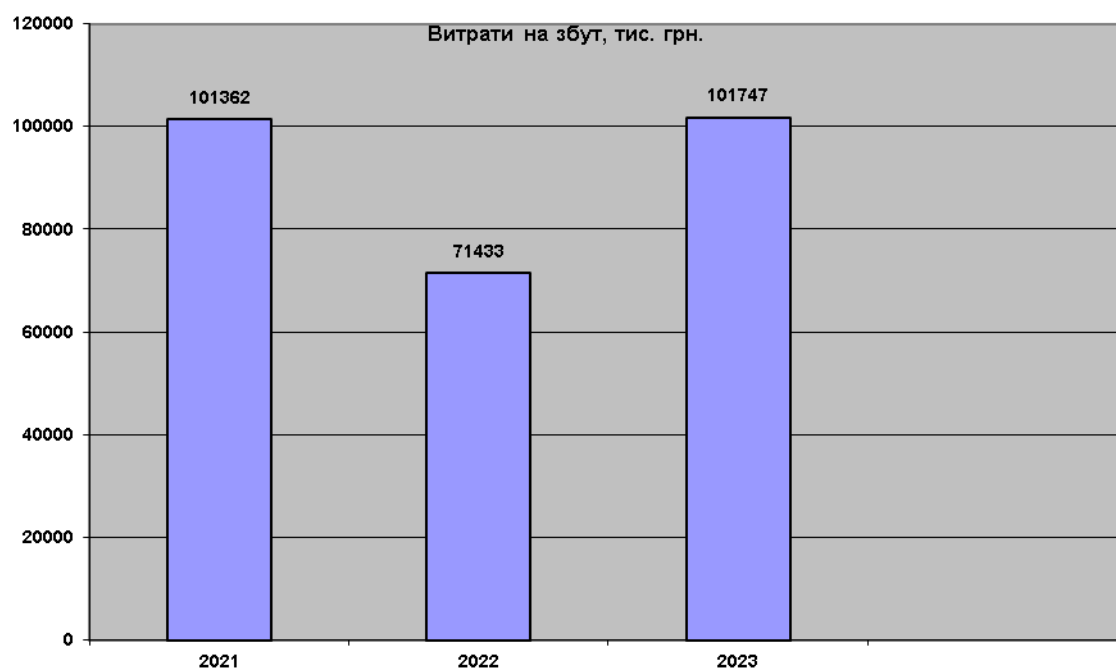

Рис. 2.6. Динаміка витрат на збут в ПАТ «Одескабель».

Для подальшого дослідження витрат підприємства доцільно, на наш погляд, проаналізувати витрати за їх елементами. В таблиці 2.4 відображені елементи операційних витрат ПАТ «Одескабель» в динаміці досліджуваних років.

Таблиця 2.4

Динаміка елементів операційних витрат
ПАТ «Одескабель»

Показники	2021	2022	2023	Темп приросту 2023 до 2021, в %
Витрати на виробництво, у т.ч.:	2114256	1520214	1914276	-9,46
-матеріальні витрати	1631890	1101456	1438061	-11,88
- оплата праці	233193	171010	209116	-10,32
- відрахування на соц. заходи	47027	36242	40869	-13,09
- амортизація	53622	52254	46347	-13,57
-інші витрати	148524	159252	179883	21,11

Проведений аналіз показників операційних витрат з таблиці 2.4 дозволяє зробити наступні висновки:

- Загальні витрати на виробництво в ПАТ «Одескабель» знижуються на протязі усього періоду дослідження (2021-2023рр.): з 2114256 тис. грн. в 2021 році до 1914276 тис. грн. в 2023 році (в цілому на 9,46 %).
- Матеріальні витрати знижуються в цілому на 11,88 %: з 1631890 тис. грн. в 2021 році до 1438061 тис. грн. в 2023 році.
- Витрати на оплату праці знижуються в цілому на 10,32 %: з 233193 тис. грн. в 2021 році до 209116 тис. грн. в 2023 році.

- Відрахування на соціальні заходи знижуються в цілому на 13,09 %: з 47027 тис. грн. в 2021 році до 40869 тис. грн. в 2023 році.
- Значне зниження спостерігаємо за видом витрат «амортизація»: з 53622 тис. грн. в 2021 році до 46347 тис. грн. в 2023 році (в цілому на 13,57 %).
- За досліджуваний період тільки за однією категорією операційних витрат «інші витрати» спостерігаємо тенденцію до зростання: з 148524 тис. грн. в 2021 році до 179883 тис. грн. в 2023 році (в цілому на 21,11 %).

Наступним етапом нашого дослідження є аналіз структури операційних витрат. В таблиці 2.5 відображені показники структури операційних витрат в динаміці років в ПАТ «Одескабель».

Таблиця 2.5

Структура операційних витрат в ПАТ «Одескабель»

Показники	2021	2022	2023
Витрати на виробництво, у т.ч.:	100,0	100,0	100,0
-матеріальні витрати	77,19	72,45	75,12
- оплата праці	11,03	11,25	10,92
- відрахування на соц. заходи	2,22	2,38	2,13
- амортизація	2,54	3,44	2,42
-інші витрати	7,02	10,48	9,41

Проведений аналіз показників таблиці 2.5 показує, що виробництво в ПАТ «Одескабель» є матеріаломістким, тому, що елемент операційних витрат «матеріальні витрати» мають найбільшу частку в структурі операційних витрат на виробництво досліджуваного підприємства. Проте за період дослідження частка матеріальних витрат дещо знижується: з 77,19 % в 2021 році до 75,12 % в 2023 році.

Вагому частку мають у структурі витрат на виробництво також і витрати на оплату праці. За весь період нашого спостереження є тенденція до незначного зменшення питомої ваги даного елемента операційних витрат з 11,03 % в 2021 році до 10,92 % в 2023 році.

Подібну тенденцію до змін спостерігаємо і за таким елементом операційних витрат як «відрахування на соціальні заходи»: зниження частки зазначених витрат з 2,22 % в 2021 році до 2,13 % в 2023 році. Відрахування на соціальні заходи займають найменшу питому вагу у структурі витрат на виробництво досліджуваного підприємства.

Амортизація в структурі операційних витрат ПАТ «Одескабель» має також невелику питому вагу. Протягом періоду дослідження відсутня чітка тенденція до змін даної категорії витрат: 2,54 % в 2021 році; 3,44 % в 2022 році та 2,42 % в 2023 році. Значну питому вагу в структурі витрат на виробництво ПАТ «Одескабель» на протязі усього періоду дослідження займають інші витрати і їх частка зростає: з 7,02 % в 2021 році до 9,41 % в 2023 році.

Структура операційних витрат ПАТ «Одескабель» за 2023 рік відображена на рис. 2.7.

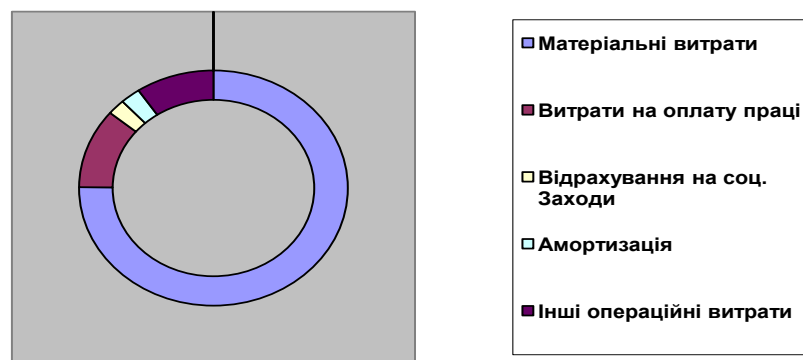

Рис. 2.7. Структура операційних витрат на виробництво в ПАТ «Одескабель» у 2023 році.

Заключним етапом нашого дослідження витрат на виробництво в ПАТ «Одескабель» є аналіз витрат на 1 гривню реалізованої продукції. В таблиці 2.6 відображена динаміка даного показника на досліджуваному підприємстві за минулі роки (2021-2023).

Таблиця 2.6

Динаміка витрат на 1 грн. реалізованої продукції
ПАТ «Одескабель»

Показники	2021	2022	2023	Темп приросту 2023 до 2021, в %
1. Обсяг реалізованої продукції, тис. грн.	2072142	1 560 833	1 817 076	-12,31
2. Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	1958905	1 440 207	1 760 532	-10,13
3. Витрати на 1 грн. реалізованої продукції, грн.	0,95	0,92	0,97	2,11

Аналіз показників, які представлені в таблиці 2.6 свідчить про те, внаслідок значного падіння обсягів реалізації продукції (на 12,32%) у порівнянні з темпами зниження повної собівартості продукції (на 10,13 %) призвела до зростання витрат на 1 грн реалізованої продукції (на 2,11 %) в 2023 році до рівня показника 2021 року. Зростання рівня витрат на 1 грн. реалізованої продукції до 0,97 грн. є дуже тривожним сигналом щодо зниження ефективності діяльності ПАТ «Одескабель» та існуванням загрози до збитковості виробничої діяльності.

На рис. 2.8 можна спостерігати наочно тенденцію до зміни витрат на 1 грн. реалізованої продукції в ПАТ «Одескабель».

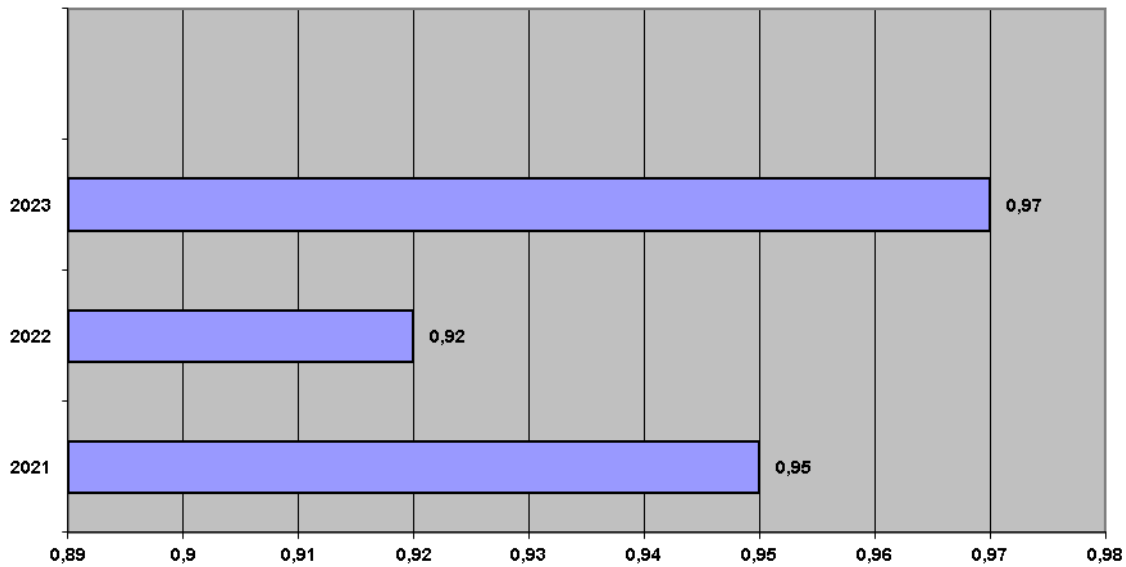

Рис. 2.8. Динаміка витрат на 1 грн. реалізованої продукції в ПАТ «Одескабель».

Ефективність діяльності будь-якого підприємства напряму залежить від результативної роботи працівників, функціонування належної системи стимулювання та заохочення кадрів. Важливим напрямком дослідження діяльності підприємства є проведення аналізу ефективності використання трудових ресурсів ПАТ «Одескабель».

У таблиці 2.7 відображені основні показники щодо рівня оплати праці та продуктивності праці в ПАТ «Одескабель» в динаміці досліджуваних років.

Аналіз представлених показників, що наведені в таблиці 2.7 дозволяє зробити наступні висновки:

Показник «чисельність промислово-виробничого персоналу» щорічно має тенденцію до зниження протягом усіх років дослідження: з 986 осіб в 2021 році до 795 осіб в 2023 році (в цілому на 19,37 %).

Подібні тенденції спостерігаємо щодо змін фонду оплати праці: відбувається зниження показника з 233193 тис. грн. в 2021 році до 209116 тис. грн. в 2023 році (в цілому на 10,32 %).

Таблиця 2.7

Динаміка оплати праці та продуктивності праці
в ПАТ «Одескабель»

Показники	2021	2022	2023	Темп приросту 2023 до 2021, в %
Обсяг реалізованої продукції, тис. грн	2072142	1 560 833	1 817 076	-12,31
Чисельність ПВП, чол.	986	943	795	-19,37
Фонд оплати праці, тис. грн.	233193	171010	209116	-10,32
Середньомісячна заробітна плата 1 працівника, грн.	19708	20106	21650	9,85
Продуктивність праці, тис. грн./чол.	2101,56	1 655,18	2 285,63	8,76

Проте, на відмінну від порпередніх показників, спостерігаємо тенденцію до зростання середньомісячної заробітної плати на 1 працівника: з 19708 грн. в 2021 році до 21650 грн. в 2022 році (в цілому на 9,85 %).

Також позитивну тенденцію спостерігаємо відносно зростання продуктивності праці за 2021-2023рр.: з 2101,56 тис. грн. в 2021 році до 2 285,63 тис. грн. в 2023 році (в цілому на 8,76 %).

Аналіз таблиці свідчить, що на досліджуваному підприємстві щорічно протягом періоду спостерігання існує орієнтація на забезпечення соціальної підтримки персоналу підприємства, відбувається формування результативної системи матеріального забезпечення.

Переважання темпів росту середньомісячної заробітної плати над темпами росту виробітку на 1 працівника відповідає світовим тенденціям та сприяє зростанню зацікавленості працівників в результатах своєї діяльності.

Тенденцію зміни заробітної плати можна побачити на рис. 2.9.

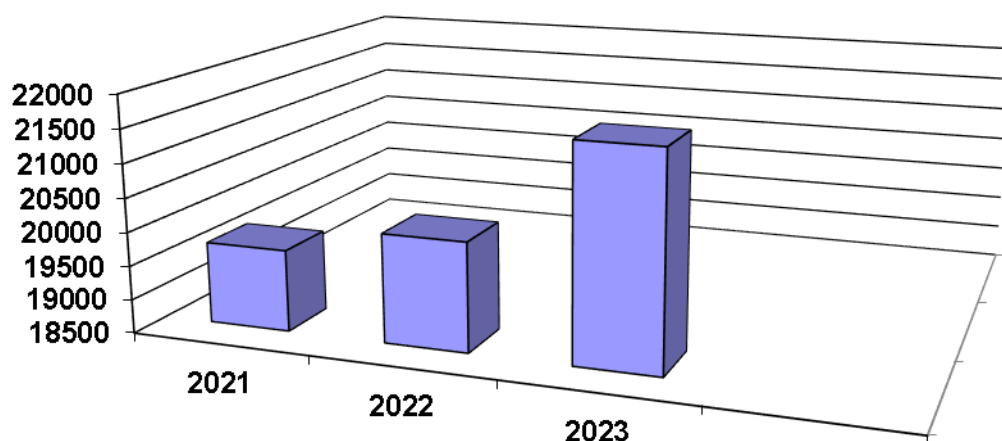

Рис. 2.9. Середньомісячна заробітна плата працівників ПАТ «Одескабель».

Тенденцію до зміни продуктивності праці ПАТ «Одескабель» можна побачити на рис. 2.10.

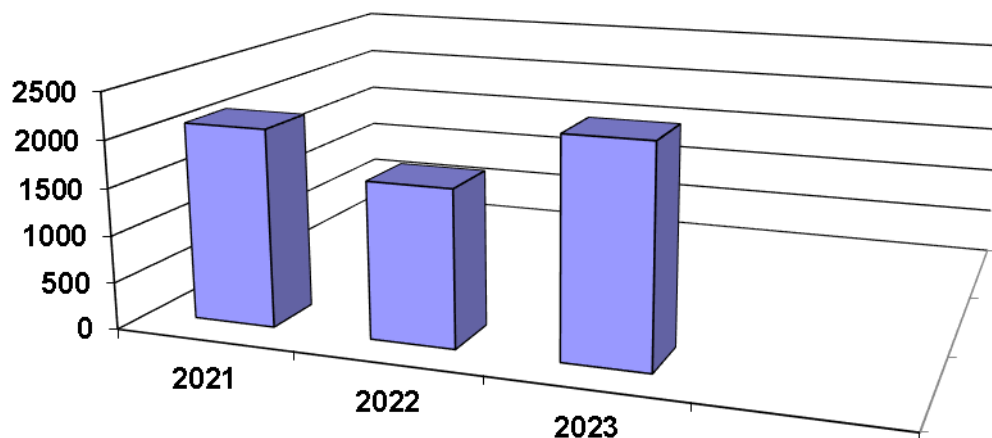

Рис. 2.10. Динаміка виробітку працівників ПАТ «Одескабель».

Наступним етапом нашого дослідження є аналіз основних техніко-економічних показників в динаміці останніх років. Такий аналіз дозволить комплексно охарактеризувати намічені тенденції в діяльності підприємства

та зробити висновки щодо результативності та ефективності функціонування за період дослідження.

В таблиці 2.8 представлені узагальнені техніко-економічні показники, що комплексно характеризують виробничо-господарську діяльність ПАТ «Одескабель».

Таблиця 2.8

Основні техніко-економічні показники діяльності

ПАТ «Одескабель»

Показники	2021	2022	2023	Темп приросту 2023 до 2021, в %
1.Обсяг реалізованої продукції, тис. грн.	2072142	1 560 833	1 817 076	-12,31
2. Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	1958905	1 440 207	1 760 532	-10,13
3. Прибуток від реалізації, тис. грн., п.1 - п.2	113237	120 626	56 544	-50,07
4. Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	481660,5	455 530	438 720	-8,92
5. Середньооблікова чисельність працівників, осіб.	986	943	795	-19,37
6.Виробіток на одного працівника, тис. грн. п.1: п.5	2101,56	1 655,18	2 285,63	8,76
7. Витрати на 1 грн. реалізованої продукції, грн. п.2 : п.1	0,95	0,92	0,97	2,11
8. Фондоозброєність, тис. грн. п.4 : п.5	488,50	483,06	551,85	12,97
9.Фондовіддача, грн. п.1 : п.4	4,30	3,43	4,14	-3,68
10. Рентабельність реалізованої продукції, %.	5,78	8,38	3,21	-44,46

Розглянувши показники, які наведені в таблиці 2.8 можемо зробити наступні висновки:

- Спостерігаємо зниження обсягів реалізації продукції досліджуваного підприємства у 2022 році до відповідного показника 2021 року. У 2023 році відбулось зростання обсягів реалізації продукції у порівнянні з показником 2022 року. В цілому за весь період спостереження зниження обсягу реалізованої продукції складає 12,31 %.

- Також неоднозначні зміни спостерігаємо за показником повної собівартості реалізованої продукції: зниження показника у 2022 році до рівня показника 2021 року та зростання в 2023 році. В цілому зниження повної собівартості реалізованої продукції за весь період склало 10,13 %.

- Прискорені темпи зниження обсягів реалізації сприяли суттєвому зниженню прибутку від реалізації продукції – на 50,07 %.

- Позитивні тенденції протягом досліджуваного періоду мають такі показники як виробіток на 1 працівника (+8,76 %) та фондоозброєність (+12,97 %).

- Негативні тенденції спостерігаємо за такими показниками як середньорічна вартість основних засобів (зниження склало 8,92 % протягом періоду спостереження); середньооблікова чисельність працівників (-19,37 %); фондovіддача (-3,68 %); (рентабельність реалізованої продукції (-44,46 %).

- Також негативною тенденцією є зростання витрат на 1 грн. реалізованої продукції.

Проведений в даному параграфі роботи аналіз показав, що в ПАТ «Одескабель» з останні роки намітились негативні тенденції до зниження ефективності діяльності даного підприємства. Тому наступним напрямком нашого дослідження буде детальний аналіз прибутку даного підприємства.

2.3. Динаміка прибутку ПАТ «Одескабель»

Проведений раніше аналіз показав, що підприємство ПАТ «Одескабель» знижує свою ефективність та результативність. Зважаючи на кризові умови, в яких функціонують вітчизняні підприємства, що пов'язано із військовими діями Росії в Україні, необхідно здійснювати детальний аналіз прибутковості підприємств для визначення стратегічних напрямів забезпечення ефективного розвитку.

В таблиці 2.9 наведені показники, які характеризують формування валового прибутку ПАТ «Одескабель».

Таблиця 2.9

Формування валового прибутку від реалізації продукції
в ПАТ «Одескабель», тис. грн.

Показники	2021р.	2022р.	2023р.	Темп приросту 2023 до 2021, в %
Чистий дохід від реалізації продукції	2072142	1 560 833	1 817 076	-12,31
Собівартість реалізованої продукції	1723220	1 234 091	1 518 638	-11,87
Валовий прибуток від реалізації продукції	348922	326 742	298 438	-14,47

Аналіз показників, які представлені вище в таблиці 2.9 свідчить про наступне:

- Спостерігаємо зниження як чистого доходу від реалізації продукції так і собівартості реалізованої продукції (показники з Ф2 звітності підприємства).

- Тенденції до зниження розглянутих вище показників сприяли зниженню показника валового прибутку від реалізації продукції: з 348922 тис. грн. в 2021 році до 298 438 тис. грн. в 2023 році (в цілому на 14,47 %).

На рис. 2.11 можна наочно спостерігати тенденцію до зміни валового прибутку від реалізації продукції на підприємстві.

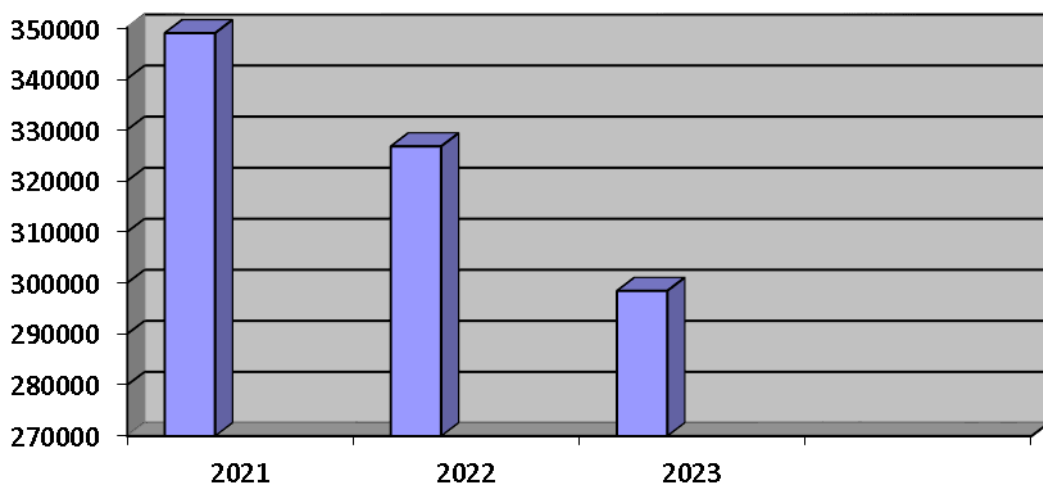

Рис. 2.11. Динаміка валового прибутку від реалізації продукції в ПАТ «Одескабель».

Проте формування валового прибутку базується на собівартості без врахування усіх витрат на виробництво та реалізацію продукції. Зокрема відсутні адміністративні витрати та витрати на збут, що входять до складу повної собівартості реалізованої продукції.

В таблиці 2.10 відображені показники формування прибутку від реалізації продукції на підприємстві з врахуванням показника повної собівартості від реалізації продукції за період дослідження.

Таблиця 2.10

Формування прибутку від реалізації продукції
в ПАТ «Одескабель», тис. грн.

Показники	2021	2022	2023	Темп приросту 2023 до 2021, в %
Чистий дохід від реалізації продукції	2072142	1 560 833	1 817 076	-12,31
Собівартість реалізованої продукції	1723220	1 234 091	1 518 638	-11,87
Адміністративні витрати	134323	134 683	140 147	4,34
Витрати на збут	101362	71 433	101 747	0,38
Повна собівартість реалізованої продукції	1958905	1 440 207	1 760 532	-10,13
Прибуток/збиток від реалізації продукції	113237	120 626	56 544	-50,07

Проаналізувавши дані, які наведені в таблиці 2.10 робимо наступні висновки:

- Спостерігаємо зростання адміністративних витрат та витрат на збут за досліджуваний період.
- Знижується повна собівартість реалізованої продукції протягом періоду спостерігання.
- Прибуток від реалізації продукції знижується протягом досліджуваного періоду.
- Спостерігаємо зниження прибутковості діяльності за основним напрямком ПАТ «Одескабель».

На рис. 2.12 наочно відображено тенденцію до зміни розглянутих показників на підприємстві.

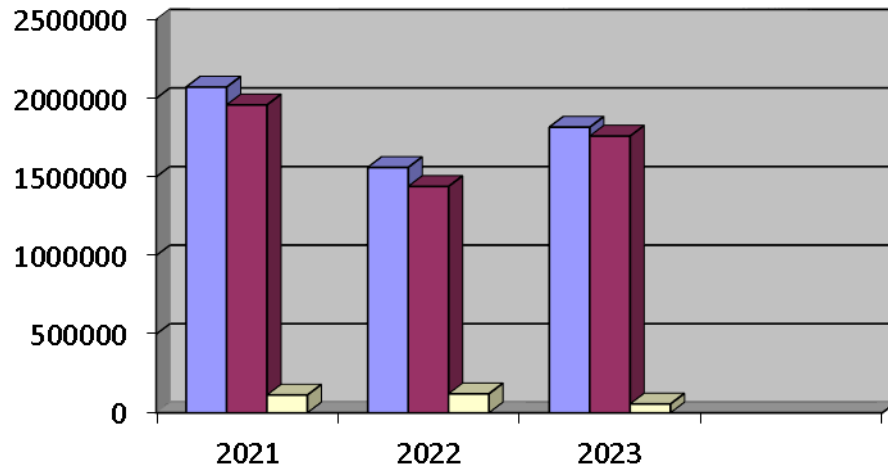

Рис. 2.12. Динаміка обсягу виробництва, повної собівартості та прибутку від реалізації продукції в ПАТ «Одескабель».

У таблиці 2.11 відображені показники формування фінансового результату від операційної діяльності підприємства за останні роки.

Таблиця 2.11

Формування прибутку від операційної діяльності
ПАТ «Одескабель», (тис. грн.)

Показники	2021	2022	2023	Темп приросту 2023 до 2021, в %
Прибуток від реалізації продукції	113237	120 626	56 544	-50,07
Інші операційні доходи	72377	98 241	59 325	-18,03
Інші операційні витрати	65157	96 610	67 912	4,23
Фінансові результати від операційної діяльності (прибуток/збиток)	120457	122 257	47 957	-60,19

Проведений аналіз даних таблиці дозволив зробити наступні висновки:

- Існує тенденція до зниження прибутку від реалізації продукції .
- Також подібна тенденція спостерігається щодо зміни інших операційних доходів: відбулось зниження з 72377 тис. грн. в 2021 році до 59 325 тис. грн. в 2023 році (в цілому 18,03 %).
- Разом з тим відбулось значне збільшення інших операційних витрат: з 65157 тис. грн. в 2021 році до 67 912 тис. грн. в 2023 році (в цілому на 4,23 %).
- Зміна фінансових результатів від операційної діяльності відбулась без чіткої тенденції. Так, зростання прибутку від операційної діяльності відбулось в 2022 році, проте у 2023 році відбулось різке зниження зазначеного показника: 120457 тис. грн. в 2021 році; 122 257 в 2022 році; 47 957 тис. грн. в 2023 році (в цілому зниження склало 60,19 %).

На рис. 2.13 відображено тенденцію до зміни прибутку від операційної діяльності.

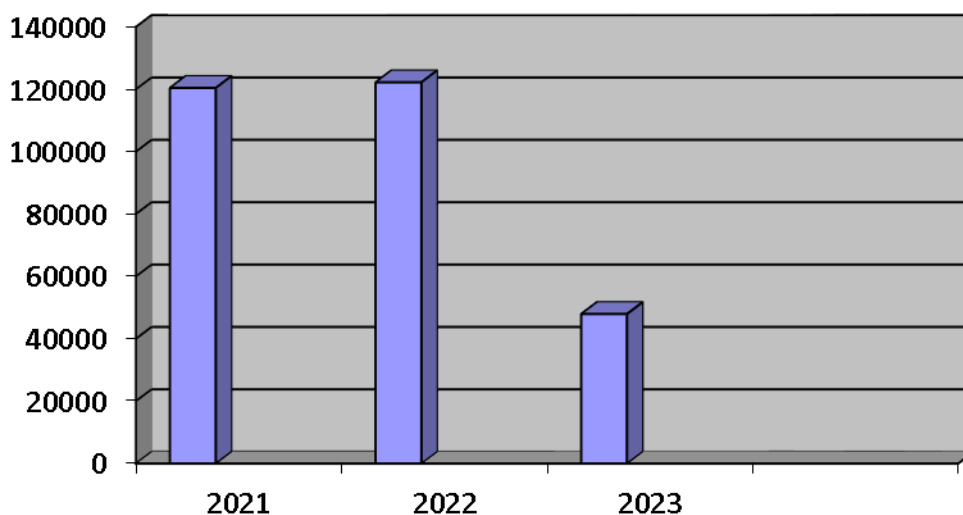

Рис. 2.13. Динаміка прибутку від операційної діяльності в ПАТ «Одескабель».

У таблиці 2.12 відображені показники щодо формування фінансового результату від фінансової діяльності підприємства ПАТ «Одескабель» в динаміці останніх років.

Таблиця 2.12

Формування прибутку від фінансової діяльності
ПАТ «Одескабель», (тис. грн.)

Показники	2021	2022	2023	Темп приросту 2023 до 2021, в %
Фінансові доходи	1572	2 727	2 018	28,37
Фінансові витрати	64868	75111	85 368	13,66
Результати від фінансової діяльності (прибуток/збиток)	-63 296	-72 384	-83 350	31,68

Провівши аналіз показників, що представлені в таблиці 2.12 можемо зробити такі висновки.

Протягом періоду спостереження відбувається зростання фінансових доходів підприємства: з 1572 тис. грн. у 2021 році до 2 018 тис. грн. у 2023 році (в цілому на 28,37 %).

Також за розглянутий період відбулось збільшення фінансових витрат: з 64868 тис. грн. у 2021 році до 85 368 тис. грн. у 2023 році (в цілому на 13,66 %).

Загалом в абсолютному виразі на досліджуваному підприємстві фінансові витрати значно більші за фінансові доходи, що призвело до отримання збитку від фінансової діяльності в розрізі останніх років.

Збиток від фінансової діяльності має тенденцію до зростання в зазначеному періоді: з 63 296 тис. грн. у 2021 році до 83 350 тис. грн. у 2023 році (в цілому на 31,68 %).

Виявлену тенденцію до зміни прибутку від фінансової діяльності на підприємстві можна спостерігати на рис. 2.14.

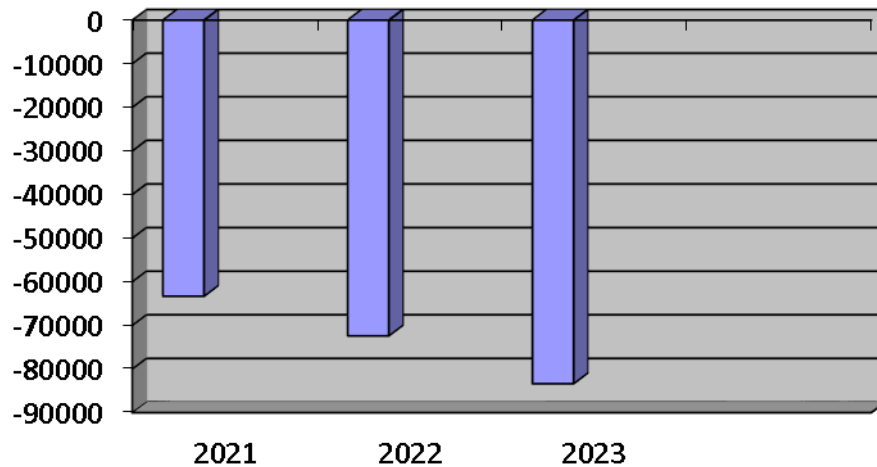

Рис. 2.14. Динаміка прибутку від фінансової діяльності ПАТ «Одескабель».

В таблиці 2.13 представлені показники формування неопераційного прибутку ПАТ «Одескабель».

Таблиця 2.13

Формування прибутку від неопераційної діяльності
ПАТ «Одескабель», (тис. грн.)

Показники	2021	2022	2023	Темп приросту до 2023, в %
Інші доходи	22280	7253	5 589	-74,91
Інші витрати	13806	83238	17 722	28,36
Результати від іншої діяльності (прибуток/збиток)	8 476	-75 985	-12 133	-

Аналіз показників з таблиці 2.13 показує наступні результати.

Протягом періоду спостереження відбувається зниження інших неопераційних доходів підприємства: з 22280 тис. грн. у 2021 році до 5 589 тис. грн. у 2023 році (в цілому на 74,91 %).

Також за розглянутий період відбулось збільшення інших неопераційних витрат: з 13806 тис. грн. у 2021 році до 17 722 тис. грн. у 2023 році (в цілому на 28,36 %).

Результати від іншої неопераційної діяльності показують тенденцію до зниження і у 2022 та 2023 роках підприємство отримало збитки від іншої неопераційної діяльності: 8 476 тис. грн. у 2021 році; -75 985 тис. грн. у 2022 році; -12 133 тис. грн. у 2023 році.

Виявлену тенденцію до зміни результату від неопераційної діяльності на підприємстві можна спостерігати на рис. 2.15.

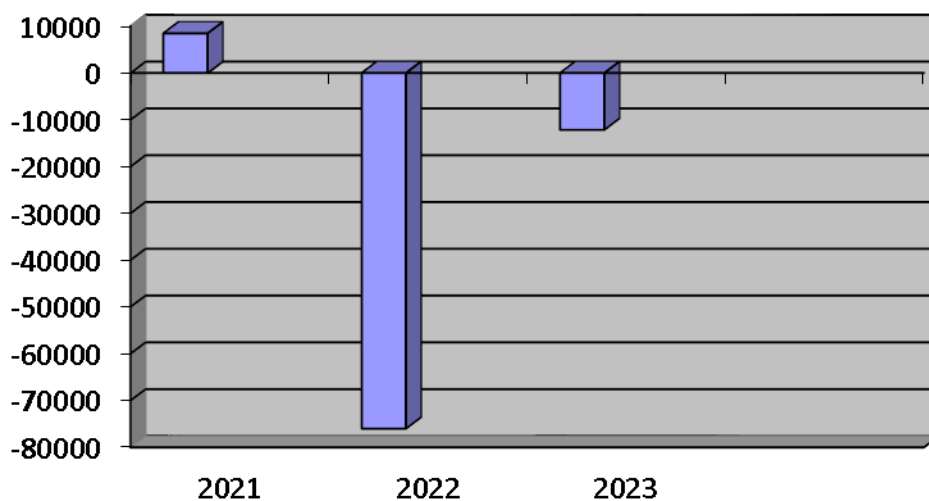

Рис. 2.15. Динаміка прибутку від іншої неопераційної діяльності ПАТ «Одескабель».

В таблиці 2.14 наведені показники формування балансового прибутку підприємства. Балансовий прибуток є алгебраїчною сумою прибутків та збитків підприємства від усіх видів діяльності, які представлені на досліджуваному підприємстві.

Таблиця 2.14

Формування балансового прибутку ПАТ «Одескабель», тис. грн.

Показники	2021	2022	2023	Темп приросту 2023 до 2021, в %
1. Фінансовий результат від операційної діяльності	120457	122 257	47 957	-60,19
2. Результат від фінансової діяльності (прибуток/збиток)	-63 296	-72 384	-83 350	31,68
3. Результат від іншої неопераційної діяльності	8 476	-75 985	-12 133	-
4. Балансовий прибуток (фінансовий результат до оподаткування)	65 635	-26 112	-47 526	-

Розглянувши показники, які наведені в таблиці 2.14 можемо зробити такі висновки.

Внаслідок зменшення фінансового результату від операційної діяльності; результату від фінансової діяльності результату від іншої неопераційної діяльності спостерігається зменшення балансового прибутку (фінансового результату до оподаткування).

У 2022 та 2023 роках підприємство отримало збитки від діяльності до оподаткування: 65 635 тис. грн. прибутку в 2021 році; 26 112 тис. грн. збитку в 2022 році та 47 526 тис. грн. збитку в 2023 році. Отже ПАТ «Одескабель» втрачає свою прибутковість протягом останніх років.

Узагальнений аналіз показників прибутку в ПАТ «Одескабель» зробимо за допомогою показників формування чистого прибутку досліджуваного підприємства (таблиця 2.15).

Таблиця 2.15

Формування чистого прибутку ПАТ «Одескабель», тис. грн.

Показники	2021	2022	2023	Темп приросту 2023 до 2021, в %
1	2	3	4	5
1.Чистий дохід від реалізації продукції	2072142	1 560 833	1 817 076	-12,31
2.Собівартість реалізованої продукції	1723220	1 234 091	1 518 638	-11,87
3.Валовий прибуток (збиток) від реалізації	348922	326 742	298 438	-14,47
4.Інші операційні доходи	72377	98 241	59 325	-18,03
5.Адміністративні витрати	134323	134 683	140 147	4,34
6.Витрати на збут	101362	71 433	101 747	0,38
7.Інші операційні витрати	65157	96 610	67 912	4,23
8.Фінансові результати від операційної діяльності	120457	122 257	47 957	-60,19
9.Фінансові доходи	1572	2 727	2 018	28,37
10.Фінансові витрати	64868	75111	85 368	13,66
11.Інші доходи	22280	7253	5 589	-74,91
12.Інші витрати	13806	83238	17 722	28,36

Продовження табл. 2.15

1	2	3	4	5
13.Фінансовий результат до оподатковування (прибуток/збиток)	65 635	-26 112	-47 526	-
14.Витрати (дохід) з податку на прибуток	10236	1125	4575	-55,30
15.Чистий фінансовий результат (прибуток/збиток)	55399	-27237	-42951	-

Розгляд наведених в таблиці 2.15 показників та їх аналізування дозволяє зробити наступні висновки:

- Підприємство знижує обсяги виробництва продукції протягом усього періоду.
- За звітний період спостерігається погіршення валової прибутковості діяльності ПАТ «Одескабель» від виробництва та реалізації продукції підприємства.
- В ПАТ «Одескабель» відбулось зростання адміністративних витрат.
- Операційна діяльність досліджуваного підприємства також має тенденцію до зниження прибутковості.
- Переважання фінансових витрат та інших неопераційних витрат над фінансовими доходами та іншими неопераційними доходами призвело до отримання збитків за цими напрямками діяльності підприємства.
- Результатом таких негативних тенденцій є отримання чистого збиткового фінансового результату у 2022 та 2023 роках.

Зазначену тенденцію до зміни чистого прибутку на підприємстві відображено на рис. 2.16.

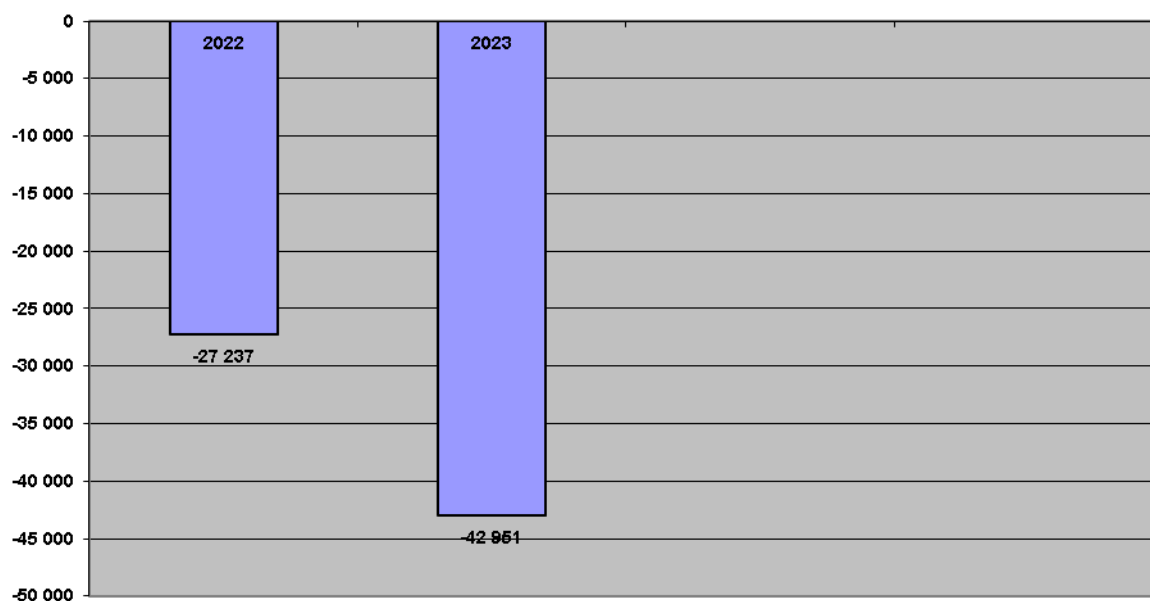

Рис. 2.16. Динаміка чистого фінансового результату (прибуток/збиток) в ПАТ «Одескабель».

Тенденція до зміни фінансових результатів від різних видів діяльності ПАТ «Одескабель» можна спостерігати на рис. 2.17.

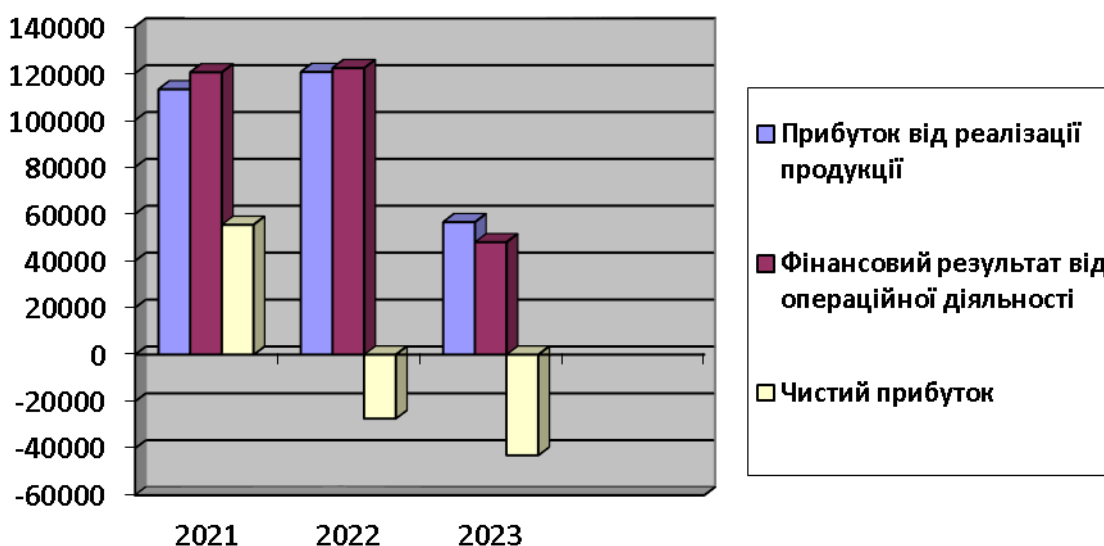

Рис. 2.17. Динаміка зміни фінансових результатів від різних видів діяльності ПАТ «Одескабель».

Прибуток є абсолютним показником результативності діяльності, а рентабельність – відносним показником. На основі даних в табл. 16 зробимо аналіз рентабельності продукції та рентабельності виробництва досліджуваного підприємства.

Таблиця 2.16

Формування показників рентабельності продукції та рентабельності
виробництва ПАТ «Одескабель»

Показники	2021	2022	2023	Темп приросту 2023 до 2021, в %
1	2	3	4	5
1.Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	1958905	1 440 207	1 760 532	-10,13
2. Середньорічна вартість ОВФ, тис. грн.	481660,5	455 530	438 720	-8,92
3. Середньорічні залишки оборотних коштів, тис. грн.	696542	795432	834 696,5	19,83
4. Всього виробничих фондів, тис. грн.	1178202,5	1 250 962	1 273 416	8,08
5. Прибуток (збиток) від реалізації продукції, тис. грн	113237	120626	56544	-50,07
6. Балансовий прибуток (збиток) (фінансовий результат до оподаткування), тис. грн	65 635	-26 112	-47 526	-

Продовження табл. 2.16

1	2	3	4	5
7.Рентабельність реалізованої продукції, % (п.5 x 100 % / п.1)	5,78	8,38	3,21	-44,46
8. Рентабельність виробництва, % (п.6 x 100 % / п.4)	5,57	-	-	-

Аналіз показників в таблиці 2.16 показує тенденцію до зниження середньорічної вартості основних виробничих фондів підприємства на 8,92 % та зростання середньорічних залишків оборотних коштів на 19,83 %. Сумарні виробничі фонди мають тенденцію до збільшення за весь період нашого дослідження: з 1178202,5 тис. грн. в 2021 році до 1 273 416 тис. грн. в 2023 році (в цілому на 8,08 %).

Також протягом досліджуваного періоду відбулось зниження як прибутку від реалізації продукції, так і балансового прибутку. Такі тенденції призвели до суттєвого зниження рентабельності реалізованої продукції (на 44,46 %) у 2023 році. Щодо показника рентабельності виробництва, то слід зазначити, що у 2022 та 2023 роках підприємство працювало збитково в аспекті своєї загальної виробничої діяльності.

Зважаючи на отримані результати щодо погіршення виробничих показників діяльності в ПАТ «Одескабель» доцільно зробити факторний аналіз чинників, що впливають на рівень обсягу прибутку підприємства.

Наше дослідження ми проведемо на основі мультиплікативної моделі чинників прибутку від реалізації продукції, що складена з агрегованих чинників. В розрахунках за базисний прийнятий 2022 рік, а за звітний 2023 рік.

$$ПР = ПП \times Ч \times КР \times ДП, \quad (2.1)$$

де ПП – продуктивність праці (виробіток на 1 працівника);

Ч – чисельність промислово-виробничого персоналу;

КР – коефіцієнт реалізації товарної продукції до виробленої товарної продукції (РП /ТП);

ДП – частка прибутку в реалізованій товарній продукції, визначена діленням обсягу прибутку на обсяг реалізованої продукції.

Вплив чинників визначається за формулами:

1) За рахунок впливу зміни продуктивності праці:

$$\Delta \text{ПР}_{\text{пп}} = \Delta \text{ПП} \times \text{Ч}_0 \times \text{КР}_0 \times \text{ДП}_0 \quad (2.2)$$

$$\Delta \text{ПР}_{\text{пп}} = (2\,285,63 - 1\,655,18) \times 943 \times 1 \times (120\,626 / 1\,560\,833) =$$

$$630,45 \times 943 \times 1 \times 0,0773 = + 45\,955,96 \text{ (тис. грн.)}$$

2) За рахунок впливу зміни чисельності промислово-виробничого персоналу:

$$\Delta \text{ПР}_{\text{ч}} = \Delta \text{Ч} \times \text{ПП}_0 \times \text{КР}_0 \times \text{ДП}_0 \quad (2.3)$$

$$\Delta \text{ПР}_{\text{ч}} = (795 - 943) \times 1\,655,18 \times 1,0 \times 0,0773 = -18\,935,92 \text{ (тис. грн.)}$$

3) За рахунок впливу зміни коефіцієнта реалізації товарної продукції:

$$\Delta \text{ПР}_{\text{кр}} = \Delta \text{КР} \times \text{ПП}_0 \times \text{Ч}_0 \times \text{ДП}_0 \quad (2.4)$$

$$\Delta \text{ПР}_{\text{кр}} = 0 \text{ (тис. грн.)}$$

- 4) За рахунок впливу зміни частки прибутку в реалізованій товарній продукції:

$$\Delta \text{ПР}_{\text{дп}} = \Delta \text{ДП} \times \text{ППо} \times \text{Чо} \times \text{КРо} \quad (2.5)$$

$$\Delta \text{ПР}_{\text{дп}} = (56\,544 / 1\,817\,076) - (120\,626 / 1\,560\,833 \times 1\,655,18 \times 943 \times 1,0 = (0,0311 - 0,0773) \times 1\,655,18 \times 943 \times 1,0 = -72\,110,56 \text{ (тис. грн.)}$$

- 5) За рахунок сумарного впливу чинників:

$$\Delta \text{ПР}_{\text{сум.}} = \Delta \text{ПР} - (\Delta \text{ПР}_{\text{пп}} + \Delta \text{ПР}_{\text{ч}} + \Delta \text{ПР}_{\text{кр}} + \Delta \text{ПР}_{\text{дп}}) \quad (2.6)$$

$$\Delta \text{ПР}_{\text{сум.}} = (56\,544 - 120\,626) - (45\,955,96 + (-18\,935,92) + 0 + (-72\,110,56)) = -64\,082 - (-45\,090,52) = -18\,991,48 \text{ (тис. грн.)}$$

Результати факторного аналізу відображені в таблиці 2.17.

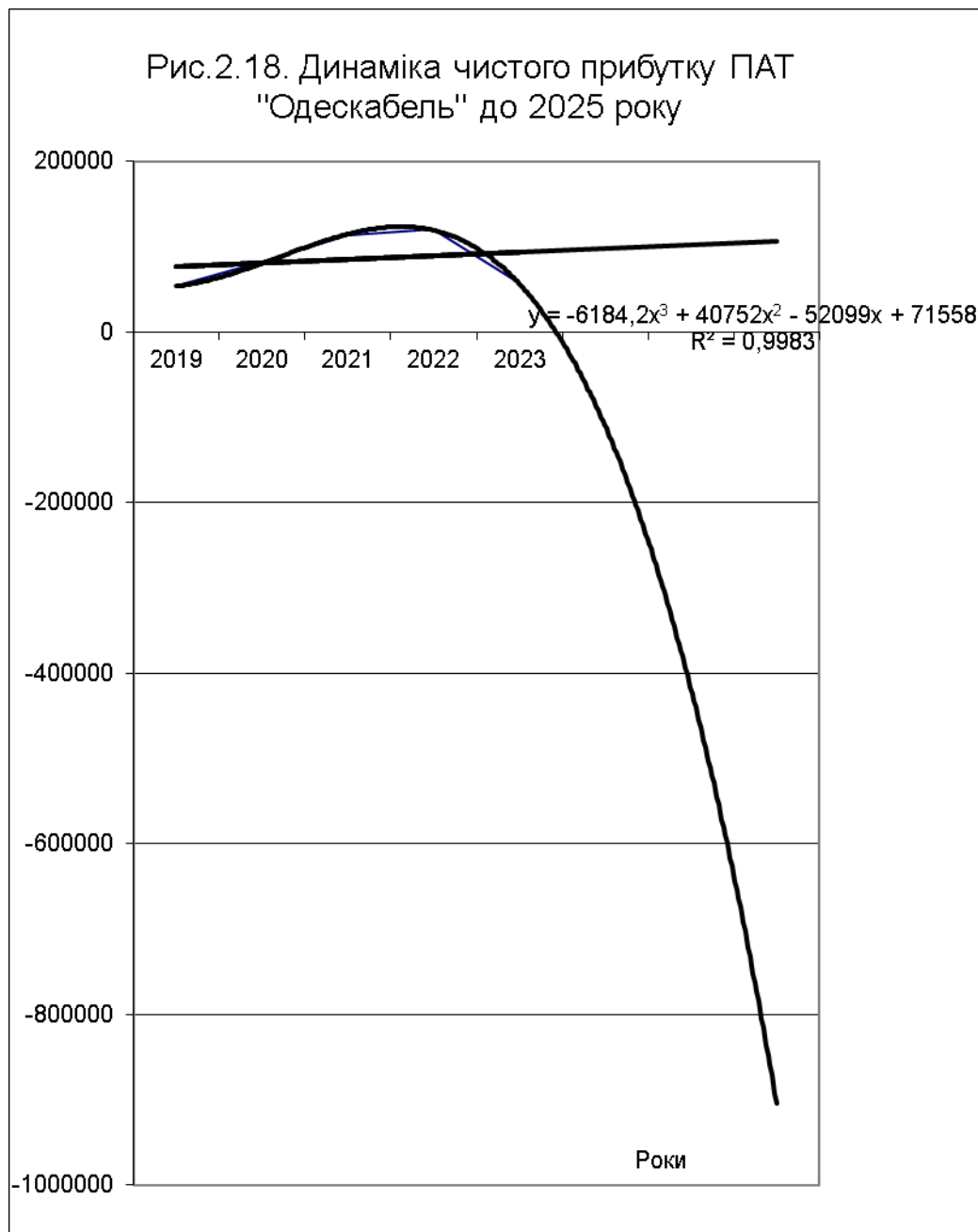
Таблиця 2.17

Результати факторного аналізу прибутку ТОВ «Телекарт-Прилад»

Фактори	Відхилення (+; -), тис. грн.
1.Зміна продуктивності праці	+ 45 955,96
2.Зміна чисельності промислово-виробничого персоналу	- 18 935,92
3.Зміна коефіцієнта реалізації товарної продукції	0
4.Зміна частки прибутку в реалізованій товарній продукції	-72 110,56
6.Спільний вплив чинників	-18 991,48
6. Приріст (зменшення) прибутку	-64 082

Спільна динаміка вихідних факторів у звітному році -18 991,48; факторне зменшення прибутку від реалізації продукції склало -64 082 тис. грн.

Для стратегічного управління прибутком підприємства важливо також зробити прогноз зміни зазначеного показника у стратегічній перспективі. Побудуємо криву лінії тренду (прогнозу) прибутку від реалізації продукції та розглянемо графік на рис. 2.18.

З рис. 2.18 видно, що рівняння тренду має вигляд:

$$Y = -6184,2x^3 - 40752x^2 - 52099x + 71558;$$

$$R^2 = 0,9983.$$

Ми розглядали різні варіанти для побудови лінії тренду і зупинились на поліноміальній лінії тренду третьої степені. Графік, представлений на рисунку 2.18 показує тенденцію до зниження досліджуваного показника впродовж подальших трьох років. Значення коефіцієнта детермінації ($R^2 = 0,9983$) свідчить про те, що отримане рівняння тренду досить адекватно відображає вихідний ряд динаміки.

Проведене в даному підрозділі кваліфікаційної роботи дослідження свідчить про зниження ефективності та прибутковості діяльності ПАТ «Одескабель». Тому необхідно дослідити стратегічні аспекти зростання прибутку підприємства.

РОЗДІЛ 3. НАПЯМИ ЗРОСТАННЯ ПРИБУТКУ ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ» В СТРАТЕГІЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ

Аналіз, проведений у другому розділі роботи показав, що в ПАТ «Одескабель» спостерігається негативна тенденція до зниження прибутку від усіх видів діяльності.

В таблиці 3.1 наведені результати проведеного нами SWOT-аналізу ПАТ «Одескабель».

Таблиця 3.1

SWOT-аналіз підприємства ПАТ «Одескабель»

Сильні сторони	Слабкі сторони
Співпраця з вітчизняною та європейською Асоціаціями виробників кабельної продукції	Недосконалість системи мотивації працівників підприємства
Зростаючий імідж підприємства на ринку	Залежність цінової політики підприємства від коливання цін на світових ринках сировини та комплектуючих
Застосування інтегрованої системи менеджменту якості по ДСТУ ISO 9001	Необхідність залучення кредитних коштів для оновлення техніко-технологічної бази підприємства
Впровадження унікальної системи управління (АСУ)	Проблеми із залученням висококваліфікованих кадрів внаслідок міграції фахівців за кордон
Гнучке реагування на потреби ринку	Потреба у застосуванні унікального устаткування для виробництва
Постійне удосконалення номенклатури та асортименту продукції	Зростання питомої ваги дебіторської заборгованості у структурі балансу підприємства
Орієнтація на постійну модернізацію та придбання нового устаткування	
Організація діяльності 6 філій в регіонах України	
Організація тренінгів та семінарів для персоналу для підвищення їх кваліфікації	
Високий рівень корпоративної культури підприємства	

Можливості	Загрози
Зростання обсягів реалізації продукції підприємства (зокрема на міжнародних ринках)	Збільшення витрат на виробництво продукції та витрат підприємства
Освоєння нових видів кабельно-провідникової продукції	Посилення конкурентної боротьби на внутрішньому та на міжнародних ринках
Посилення конкурентних позицій на ринках збуту	Посилення інфляційних процесів та зниження купівельної спроможності споживачів
Участь в державних програмах відновлення та будівництва	Зростання цін на ресурси підприємства (енергоносії, матеріали, сировину)
Відкриття філій в країнах Європейського Союзу	Здорожчання постачання сировини та комплектуючих через воєнні дії на території країни
Участь у міжнародних проєктах в рамках Міжнародної Федерації виробників кабелю (ICF)	Зміни цін на мідь на міжнародних ринках
	Зростання курсів валют

Зважаючи на аналіз сильних та слабких сторін, можливостей та загроз в діяльності ПАТ «Одескабель» можна зробити висновки, що важливого значення для діяльності даного підприємства в стратегічній перспективі є :

- Збереження та посилення фінансової стійкості підприємства.
- Підвищення ринкової вартості підприємства та посилення іміджу на ринку.
- Формування інвестиційної привабливості.
- Забезпечення зростання рівня прибутковості.
- Пошук постачальників більш вигідних сировини та матеріалів (у т. ч. на внутрішньому ринку ресурсів).
- Впровадження заходів щодо зниження витрат на виробництво продукції.
- Переорієнтація на випуск високорентабельних видів продукції.
- Формування ефективної системи стимулювання та мотивації працівників підприємства.
- Постійний моніторинг ринкового середовища та позицій конкурентів.

- Підвищення якості продукції підприємства за рахунок удосконалення технологічних процесів.

- Впровадження безвідходних технологій.

Вважаємо, що в стратегічній перспективі досліджуваному підприємству необхідно буде забезпечити наступні напрямки зростання прибутку підприємства:

- Оновлення технологічних процесів на основі впровадження інновацій;

- Удосконалення допоміжних та обслуговуючих процесів на підприємстві;

- Впровадження нових видів кабельно-провідникової продукції.

- Підвищення рівня продуктивності праці на підприємстві за рахунок скорочення тривалості виготовлення продукції.

- Удосконалення управління логістичними ланцюгами постачання ресурсів на підприємство.

- Скорочення витрат на електроенергію.

- Максимальна автоматизація обслуговуючого виробництва.

- Освоєння міжнародних ринків збуту.

- Впровадження сучасних автоматизованих систем управління.

Реалізація цих стратегічних напрямів потребує розробки та обґрунтування низки заходів, до яких, зокрема, відносяться наступні.

Захід 1. Підвищення прибутку підприємства за рахунок просування продукції на нові ринки збуту

ПАТ «Одескабель» активно освоює нові ринки збуту протягом останнього десятиліття. Продукція досліджуваного підприємства реалізується на ринках Молдови, Польщі, Азербайджану, Грузії, Румунії, Чехії та в інших країнах. Продукція на цих ринках збуту представлена в основному волоконно-оптичними кабелями, які є високорентабельною продукцією, що користується високим попитом.

Крім того останнім часом ПАТ «Одескабель» активно виготовляє також інші види кабельно-провідникової продукції, що активно використовуються та користуються попитом: силові кабелі; кабелі для сонячних панелей тощо. Така продукція користується попитом на вітчизняному ринку і може бути затребуваною на міжнародних ринках, зважаючи на тенденції до переоснащення інфраструктури в розвинених країнах на автоматизовані системи управління та поширення використання «зеленої енергетики». Обсяг зазначених видів продукції склав у 2023 році 470859,79 тис. грн.

Собівартість цих видів продукції склала відповідно до рівня витрат на 1 грн. реалізованої продукції (0,97 грн.) 456734 тис. грн.

За успішного просування цих видів продукції на міжнародні ринки збуту фахівці підприємства прогнозують збільшення обсягу реалізації щонайменше на рівні 1 %.

Зростання обсягу реалізації продукції дозволить скоротити умовно-постійні витрати на підприємстві. Питома вага умовно-постійних витрат в собівартості товарної продукції в 2023 році склала 36,5 % .

Визначимо, як збільшення обсягу виробництва продукції відобразиться на зростанні прибутку підприємства.

1) Змінні витрати в базисному (2023) році:

$$\text{Взм.баз.} = 456734 - 36,5 \% \times 456734 / 100 =$$

$$456734 - 166707,91 = 290\,026,09 \text{ (тис. грн.)}$$

2) Постійні витрати в базисному (2023) році:

$$\text{Впост.пл.} = 166707,91 \text{ (тис. грн.)}$$

3)Змінні витрати в плановому році:

$$\text{Взм.пл.} = \text{Взм.баз.} \times \text{Тр} / 100 \quad (3.1)$$

$$\text{Взм.пл.} = 290\,026,09 \times 1,05 = 304\,527,39 \text{ (тис. грн.)}$$

4)Собівартість продукції в плановому році:

$$\text{Спл.} = \text{Впост.пл.} + \text{Взм.пл.} \quad (3.4)$$

$$\text{Спл.} = 166707,91 + 304\,527,39 = 471\,235,30 \text{ (тис. грн.)}$$

5)Обсяг реалізованої продукції в плановому році:

$$\text{РПпл.} = 470859,79 \times 1,05 = 494\,402,74 \text{ (тис. грн.)}$$

7) Прибуток базовий:

$$\text{Пбаз.} = 470859,79 - 456734 = 18\,834,3 \text{ тис. грн.}$$

8)Прибуток плановий:

$$\text{Ппл.} = 494\,402,7 - 471\,235,30 = 23\,167,44 \text{ (тис. грн.)}$$

9) Приріст прибутку:

$$\Delta \text{П} = 23\,167,44 - 18\,834,3 = 4\,333,14 \text{ (тис. грн.)}$$

Висновок: Проведені розрахунки свідчать, що від впровадження даного заходу, орієнтованого на зростання обсягів виробництва окремих

видів продукції та розширення ринків збуту підприємство одержить приріст прибутку в сумі 4 333,14 тис. грн. Впровадження запропонованого заходу не передбачає додаткових інвестиційних коштів.

Захід №2. Використання вітчизняних комплектуючих елементів для виробництва кабельної продукції

В ПАТ «Одескабель» для виготовлення широкого асортименту кабельно-провідникової продукції використовується високотехнологічне устаткування відомих європейських фірм та застосовуються високоякісні види сировини та матеріалів, комплектуючих виробів.

У підприємства за останні роки сформувались тісні договірні відносини з постачальниками різних видів необхідних для виробництва продукції ресурсів, у тому числі в на міжнародних ринках. Але сьогодні під час тривалих військових дій в Україні усі логістичні маршрути для постачання сировини, матеріалів та інших ресурсів знаходяться в зоні небезпеки, що може збільшувати тривалість постачання ресурсів та їх вартість. Крім того багато міжнародних постачальників скорочують трафіки постачання ресурсів в Україну.

Зважаючи на фінансові труднощі підприємства за останні роки, пропонуємо зробити заміну постачальників деяких комплектуючих виробів, переорієнтувавшись на пошук джерел постачання на внутрішніх ринках ресурсів. Це дозволить зменшити загальні витрати на постачання (митні збори, зменшити транспортні витрати на постачання сировини та матеріалів), скоротити терміни постачання.

Для виготовлення одного з основних видів продукції ПАТ «Одескабель» силового кабелю використовується поліетиленова оболонка (гофровані поліетиленові труби). Тривалий час для виробництва даного виду кабелю використовується імпорتنий поліетилен негорючий, закупівельна ціна якого дорівнює 78,35 грн. за 1 кг. Такий же вітчизняний коштує 55,85 грн. за 1 кг. Витрати поліетилену на 1 км кабелю складає 15 кг. На

вітчизняних підприємствах ТЗОВ «Ельпласт» (Львівська обл., м. Городок) та ТОВ «Пайпласт» (м. Дніпро) є можливість замовлення зазначеного виду поліетилену в необхідних обсягах для забезпечення виробництва ПАТ «Одескабель».

Розрахунок економії матеріальних витрат, отриману в результаті заміни даного матеріалу проведемо за даними в таблиці 3.2

Таблиця 3.2

Розрахунок економії матеріальних витрат

Показники	Од. вимірювання	Обсяг	Ціна, грн.	Сума, грн.
Імпортний поліетилен безгалогенний негорючий	кг	15	45,25	678,75
Вітчизняний поліетилен безгалогенний негорючий	кг	15	32,85	492,75
Економія при заміні на 1 кг сировини			12,4	186,0

Обсяг випуску даного виду силового кабелю становить 4565 км.

Економія на увесь випуск кабелю складе:

$$4565 \text{ км} \times 186,0 \text{ грн.} = 849\,090 \text{ грн. (849,09 тис. грн.)}$$

Таким чином використання у виробничих процесах вітчизняного поліетилену приведе до економії собівартості всього випуску даного виду продукції на 849,09 тис. грн. Це також є значним резервом для зростання прибутку підприємства та зниження виробничих та операційних витрат в стратегічній перспективі.

Загальна економічна ефективність заходів спрямованих на збільшення рівня прибутковості ПАТ «Одескабель» наведені в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Економічна ефективність заходів, спрямованих на збільшення
прибутку в ПАТ «Одескабель»

Захід	Приріст прибутку, тис. грн.
1. Підвищення прибутку підприємства за рахунок просування продукції на нові ринки збуту	4 333,14
2. Використання вітчизняних комплектуючих елементів для виробництва кабельної продукції	849,09
Усього:	5 182,23

Впровадження запропонованих заходів спрямоване на збільшення обсягів виробництва та реалізації продукції підприємства, освоєння міжнародних ринків збуту, економію витрат на комплектуючі вироби для виробництва продукції підприємства.

Загальний приріст прибутку від реалізації запропонованих заходів складе 5 182,23 тис. грн.

ВИСНОВКИ

Представлена робота присвячена дослідженню стратегічним аспектам збільшення обсягу прибутку в ПАТ «Одескабель».

Перший розділ кваліфікаційної роботи присвячений дослідженню теоретичних основ щодо сутності прибутку підприємства, факторів його зростання та стратегічним напрямам збільшення обсягів прибутку.

У другому розділі роботи проведено аналіз основних техніко-економічних показників ПАТ «Одескабель».

Разом із зниженням обсягів реалізації продукції спостерігаємо зниження протягом усього періоду дослідження (2021–2023рр.) також і показника середньорічної вартості основних виробничих фондів (з 481660,5 тис. грн. у 2021 році до 438720 тис. грн. у 2023 році) та середньооблікової чисельності промислового персоналу підприємства (з 986 осіб у 2021 році до 795 осіб у 2023 році).

Позитивні тенденції до зростання протягом періоду дослідження спостерігаємо за такими показниками як фондомісткість (з 0,233 грн. у 2021 році до 0,242 грн. у 2023 році) та фондоозброєність (з 488,50 тис. грн. у 2021 році до 551,85 тис. грн. у 2023 році).

Спостерігається перевищення темпів зниження обсягу реалізованої продукції у 2023 р. (-12,31 %) над темпами зниження повної собівартості продукції (-10,13 %), що призвело до збільшення витрат на 1 грн. реалізованої продукції у 2023 році у порівнянні з показником у 2021 році на 2,11 %.

Спостерігається тенденцію до зростання середньомісячної заробітної плати на 1 працівника: з 19708 грн. в 2021 році до 21650 грн. в 2022 році (в цілому на 9,85 %).

Також позитивну тенденцію спостерігається щодо зростання продуктивності праці за 2021-2023рр.: з 2101,56 тис. грн. в 2021 році до 2 285,63 тис. грн. в 2023 році (в цілому на 8,76 %).

Спостерігається зростання адміністративних витрат та витрат на збут за досліджуваний період. Знижується повна собівартість реалізованої продукції протягом періоду спостереження. Прибуток від реалізації продукції знижується протягом досліджуваного періоду.

Також подібна тенденція спостерігається щодо зміни інших операційних доходів: відбулось зниження з 72377 тис. грн. в 2021 році до 59 325 тис. грн. в 2023 році (в цілому 18,03 %).

Разом з тим відбулось значне збільшення інших операційних витрат: з 65157 тис. грн. в 2021 році до 67 912 тис. грн. в 2023 році (в цілому на 4,23 %).

Зміна фінансових результатів від операційної діяльності відбулась без чіткої тенденції. Так, зростання прибутку від операційної діяльності відбулось в 2022 році, проте у 2023 році відбулось різке зниження зазначеного показника: 120457 тис. грн. в 2021 році; 122 257 в 2022 році; 47 957 тис. грн. в 2023 році (в цілому зниження склало 60,19 %).

Збиток від фінансової діяльності має тенденцію до зростання в зазначеному періоді: з 63 296 тис. грн. у 2021 році до 83 350 тис. грн. у 2023 році (в цілому на 31,68 %).

Результати від іншої неопераційної діяльності показують тенденцію до зниження і у 2022 та 2023 роках підприємство отримало збитки від іншої неопераційної діяльності: 8 476 тис. грн. у 2021 році; -75 985 тис. грн. у 2022 році; -12 133 тис. грн. у 2023 році.

Внаслідок зменшення фінансового результату від операційної діяльності; результату від фінансової діяльності результату від іншої неопераційної діяльності спостерігається зменшення балансового прибутку (фінансового результату до оподаткування) і у 2022 та 2023 роках підприємство отримало збитки від діяльності до оподаткування: 65 635 тис. грн. прибутку в 2021 році; 26 112 тис. грн. збитку в 2022 році та 47 526 тис. грн. збитку в 2023 році. Отже ПАТ «Одескабель» втрачає свою прибутковість протягом останніх років.

Такі тенденції призвели до суттєвого зниження рентабельності реалізованої продукції (на 44,46 %) у 2023 році. Щодо показника рентабельності виробництва, то слід зазначити, що у 2022 та 2023 роках підприємство працювало збитково в аспекті своєї загальної виробничої діяльності.

Нами розроблені та обґрунтовані заходи щодо зростання обсягу прибутку досліджуваного підприємства:

- Підвищення прибутку підприємства за рахунок просування продукції на нові ринки збуту.

- Використання вітчизняних комплектуючих елементів для виробництва кабельної продукції.

Впровадження запропонованих заходів дозволить отримати збільшення обсягу прибутку підприємства ПАТ «Одескабель» у розмірі 5182,23 тис. грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бланк И.А. Управление прибылью. К.: «Ника-Центр», 2007. 768 с.
2. Бершадська І. І., Тульчинська С. О. Методи управління прибутком підприємства. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2017. №20. С.181–188.
3. Богацька Н.М. Прибуток підприємства: його роль, формування та резерви збільшення в умовах ринкової економіки. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. № 9, 2019. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7253> (дата звернення 15.09.2024).
4. Богацька Н.М., Кузьменко М.М. Прибуток підприємства як рушійна сила функціонування ринкової економіки. *Вісник ХНУ*. № 2, 2018. С.102-105.
5. Богацька Н. М., Кричевська О. А. Організаційно-економічний механізм забезпечення прибутковості підприємства. *Молодий вчений*. 2016. №12. С. 655-658.
6. Гайбура Ю. А., Загнітко Л. А. Прибутковість підприємства: поняття, фактори, резерви. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Економіка і менеджмент. 2017. №24 (2). С. 99–104.
7. Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю. Фактори впливу на формування прибутку підприємств. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*, №14. 2019. С. 81–86.
8. Гаватюк Л.С., Дармограй Н.В., Хімійчук Г.М. Прибутковість українських підприємств: реалії сьогодення. *Молодий вчений*. 2016. № 1 (28). С. 40–43.
9. Добровольська О.В., Терещенко В.О. Резерви підвищення прибутковості підприємства в умовах ринку. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2016. Випуск 2. С. 194-197.

10. Духновська Л. М., Павлов В. С. Прибутковість підприємства: сутність та ефективність управління. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Випуск 17, частина 1. 2018. С. 100-102.
11. Каминський П.Д. Прибуток та рентабельність як показники ефективності діяльності підприємства. *Вісник Донецького університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського*. 2016. №1.64. С.160–167.
12. Кривицька О.Р. Формування прибутку підприємств у ринкових умовах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит». Тернопіль, 2010. 20 с.
13. Кудренко Н. В., Маслюченко Д. І. Формування та розподіл прибутку. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. Вип. 20. 2017. С. 182–185.
14. Майборода О. Є., Сукрушева Г. О. , Куліш Є. В. Теоретична сутність категорії «прибуток підприємства». *Економіка і суспільство*. 2017. №10. С. 310–313.
15. Мардус Н.Ю., Корсунова К.Ю. Теоретичні і методичні підходи до визначення фінансового результату в обліку і аудиті. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Вип. 8. 2016. С. 873–875.
16. Мелень О.В., Холондач Ю.Ю. Актуальні питання прибутковості підприємства та шляхи її збільшення. *Вісник Нац. техн.ун. «ХПІ». Темат. вип. «Технічний прогрес і ефективність виробництва»*. № 25 (1134). 2015. С. 123–126.
17. Мурашко А. В., Думенков В. В. Формування і розподіл прибутку на підприємстві. *Науковий вісник УМО «Економіка та управління»*. № 1. 2016. С. 112-114.
18. Николишин С. Є. Прибуток підприємства та особливості управління ним. *Молодий вчений*. 2017. №2 (42). С.299–303.
19. Павлишенко М. М., Сивуля Л. А. Значення прибутку підприємства в ринковій економіці. *Науковий вісник*. 2007. С.172–174.

20. Павлюк І. О. Управління прибутком підприємств в умовах сьогодення. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 1. С. 84-88.
21. Романова Т.В., Даровський Є.О. Чинники, що впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3976> (дата звернення 17. 09. 2024).
22. Господарський Кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р. (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення 17. 09. 2024).
23. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства : навч. посіб. для студ. ВНЗ. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 488 с.
24. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / За ред. проф. Г.Г. Кірейцева. Київ : ЦУЛ, 2002. 496 с.
25. Онисько С.М., Марич П.М. Фінанси підприємств : підруч. Львів : Магнолія Плюс, 2006. 367 с.
26. Патарідзе-Вишинська М.В. Визначення та облік фінансового результату: вітчизняний і зарубіжний досвід. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2016. № 2. С. 25–37.
27. Фінансове планування і управління на підприємствах : навч. посіб. / Г.А. Семенов [та ін.]. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 432 с.
28. Шваб Л.І. Економіка підприємства : навч. посіб. для студ. ВНЗ. Київ : Каравела, 2007. 584 с.
29. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент : підруч. Київ : Знання, 2006. 439 с.
30. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств : навч. посібник. Київ : Кондор, 2007. 400 с.
31. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. К.: Кондор - Видавництво, 2016. с. 378.

32. Жадько К.С., Котенко В.С. Теоретико-методичні підходи до формування прибутку підприємства і шляхів його збільшення. *Молодий вчений*. № 10(37). 2016. С. 373-376.
33. Данілов О. Д., Паєнтко Т. В. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 256 с.
34. Коваленко А.М. Фінансова звітність та аналіз фінансового стану підприємства. Навч. посіб. Дніпропетровськ: ВКК «Баланс-груп», 2007. 240 с.
35. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств: навч. посіб. К.: Знання, 2012. 341 с.
36. Кулішов В. В. Економіка підприємства: теорія і практика: Навчальний посібник. К.: Ніка-центр, 2002. 229 с.
37. Сябер Є. О. Фактори формування прибутку підприємства. *Молодий вчений*. 2018. № 6. С. 431- 435.
38. Бердар М. М. Фінанси підприємств : навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і допов. К.: Знання. 2012. 464 с.
39. Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю. Фактори впливу на формування прибутку підприємств. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*, №14. 2019. С. 81–86.
40. Єпіфанова І.Ю., Гуменюк В.С. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності. *Економіка та суспільство*. 2016. №3. С. 189–192.
41. Джеджула В. В. Визначення резервів збільшення прибутку від енергозберігаючих заходів. *Економічний аналіз: зб. наук. праць*. 2012. Вип. 11. Ч. 2. С. 198-200.
42. Єпіфанова І. Ю., Гуменюк В. С. Фактори зростання прибутку підприємства. *Молодий вчений*. 2016. № 7. С. 46-49.
43. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність: практикум. Вінниця : ВНТУ, 2017. 143 с.

44. Янковий О.Г., Кошельок Г.В. Фактори формування прибутку підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень*: зб. наук. пр. Одеський держ. екон. ун-т. Одеса. Вип. 43 (3). 2011. С. 298-305.

45. Николишин С. Є. Особливості стратегічного управління прибутком підприємства. Матеріали міжнарод. конф. «Актуальні питання менеджменту та маркетингу» 17-18 березня 2017 р. Херсон : Видавничий дім "Гельветика", 2017. С. 66-70.

46. Семенова В.Г., Семенова К.Д. Використання моделей одного часового ряду для прогнозування економічних показників у сучасних умовах. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2018. Випуск 3 (26). С. 334-341.

47. Семенова В.Г. Інноваційний розвиток підприємств в контексті диверсифікації діяльності. *Вісник соціально-економічних досліджень* : зб. наук. праць. Одеський національний економічний університет. 2019. № 2-3 (70-71). С. 219-226.

48. Semenova V. Financial support for formation of intellectual capital of enterprise. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2018. Том 1 (24). С. 190-195.

49. Рибалка П. М. Залежність процесу формування стратегії підприємства від його життєвого циклу. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/evu/2012_18_1/Rybalka.pdf

50. Скалюк Р. В. Економічний механізм управління фінансовими результатами господарської діяльності промислових підприємств підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. екон. наук: спец. 08.00.04 / Р. В. Скалюк. Хмельницький. 2012. 20 с.

51. Офіційний сайт ПАТ «Одескабель». URL: <https://odeskabel.com/ua/>
(Дата звернення 17.11.24)